

EGYÉNI VÁLLALKOZÓK EGYSZERŰSÍTETT VÁLLALKOZÓI ADÓ SZERINTI ADÓZÁSA

2013. 11.13.

Lezárás dátuma: 2014.04.28.

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	3
1.1. Általános adózási ismeretek	3
1.2. Adószabályozás szempontjai	5
1.3. Adók közötti választás szempontjai	5
1.4. A témaválasztás indoklása	7
2. AZ EVA HELYE A MAGYAR ADÓRENDSZERBEN	8
2.1. Az EVA választásának feltételei és története	8
2.3. A kiváltott adók	12
2.3. A többi adónem	13
2.3.1. Az egyéni vállalkozót, mint foglalkoztatót terhelő adókötelezettségek	13
2.3.2. Az egyéni vállalkozót, mint biztosítottat terhelő adókötelezettségek	14
3. MÓDSZERTAN	15
3.1. Vállalkozói státuszok	15
3.2. Bevétel, Áfa kulcsok, költséghányad, fix költségek hatása	16
3.6. A modellben alkalmazott képletek	18
4. ELEMZÉS	20
4.1. Költséghányad hatása	20
4.2. Az adóváltozások hatása az EVA választásra	24
4.2.1. Az adótöbbletek alakulása	26
4.2.2. Az egyes adózási módszerek között kialakult nettó jövedelem eltérés elemzése ...	34
4.2.3. Az EVA-t választó egyéni vállalkozók nettó jövedelmének alakulása	45
5. KÖVETKEZTETÉSEK	55
FELHASZNÁLT IRODALOM	56
MELLÉKLETEK	57
1. Melléklet: Foglalkoztatót terhelő közterhek	57
2. Melléklet: Az egyéni vállalkozót, mint biztosítottat terhelő közterhek	59
3. Melléklet: Vállalkozói kivétet terhelő közterhek	62
4. Melléklet: Személyi jövedelemadó paraméterei	63
5. Melléklet: Adózási feltételek változása 2004-2005	64
6. Melléklet: Adózási feltételek változása 2006-2007	65
7. Melléklet: Adózási feltételek változása 2010-2011	66

*„Igen az adónak közös viselése azon nagy „Egyesítő,”
melly minden erőket, a nélkül, hogy ezek mivoltát, fényét
s tán elkülönzött hatáskörét megtörné, egybevon, s mellynek
minden nép, egyet sem véve ki, köszöni nemzetté átalakultát;
midőn de egyetlen egy sincs, melly ezen Egyesítő nélkül fel birta
volna küzdeni magát a civilisalt szabad nemzetek diszsorába.”*
(Széchenyi István: Adó és Két garas, 1844.p.7.)

1. BEVEZETÉS

1.1. Általános adózási ismeretek

Az állam különböző bevételi forrásaiból fedezi kiadásait, ilyenek az adók, illetékek, járulékok, hozzájárulások, bírságok, belső kölcsönök, külföldi kölcsönök. Az adóztatás célja tehát, hogy az állami feladatok ellátásához szükséges bevételekhez, közterhekhez az állampolgárok, a gazdasági szervezetek hozzájáruljanak, így teljesítve alkotmányos kötelezettségüket. „Mindenkinek felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni.” (Magyarország Alaptörvénye, 2011. április 25.)

Az adók a gazdaságban megtermelt javak központosításának és a jövedelem újrafelosztásának egyik formáját jelentik. Az így befolyt bevételek egy részét társadalmi szükségletek finanszírozására használják fel. Ebből fedezi az állam többek között a szociális, egészségügyi, infrastrukturális, közbiztonsági és környezetvédelmi célú kiadásait. Az adó létéről és mértékéről a törvényhozók döntenek és ezzel kapcsolatban a vállalkozásoknak nincs mérlegelési lehetősége. Adó be nem fizetése esetén az állam kényszerintézkedéseket végezhet.¹

Mivel az adóalanyok többsége nem szívesen adózik, de az államháztartásnak szüksége van erre a bevételre költségei finanszírozására, konfliktus keletkezik a két fél között, amit egy átfogó, és szisztematikus rendszerrel lehet csökkenteni. Ez különböző alapelveken nyugszik. Adam Smith négy alapelvet nevezett meg, ami a jó adórendszerhez szükséges:

1. igazodás az adózó fizetőképességéhez,
2. igazságosság, egyértelműség, átláthatóság,
3. teljesíthetőség (időben és módon),
4. gazdaságosság.

Ezek az alapelvek a modern társadalomban bekövetkező változások hatására tovább bővültek:

¹ Adókalauz, 2009

- **haszonelv:** legyen összhangban az adófizetés és a közszolgáltatások használata,
- **közteherviselés elve:** az adóterhet az adózók bevételeivel arányosan kellene elosztani, de úgy hogy senkinek se veszélyeztesse a létfenntartását tehát igazságos legyen
- **kiszámíthatóság elve:** az adórendszer ne változzon gyakran, így a vállalkozók számára is követhetővé átlátható legyen,
- **érvényesíthetőség elve:** az adók könnyen teljesíthetők legyenek, a megfelelő időben és a megfelelő módon adózhasanak az adóalanyok, valamint az adófizetést ne lehessen kikerülni,
- **konzisztencia elve:** az adóztatásnak igazodni kell a nemzetközi szabályokhoz is és a magyar adóztatást össze kell hangolni a közösségi szabályokkal.²

Az adók száma a politikusok ígéreteivel ellentétben folyamatosan nő. Csoportosításuk egyik lehetséges módszere a következő:

- Az **adóviselés** alapján megkülönböztethetünk közvetlen és közvetett adózást. A közvetlen adónál az adóalanya és az adóterhet viselő megegyezik, ilyen például a társasági adó. A közvetett adónál két különböző gazdasági szereplőről, az adóalanyról és az adóviselőről kell beszélnünk. Az adót rendszerint termékre vagy szolgáltatásra vetik ki, az adó összege az adóviselőt, ugyanakkor az adókötelezettség minden eleme az adóalanyt terheli. Az utóbbi áll kapcsolatban az adóhivatallal.
- Az **adóztatás jogosultsága** szerint beszélhetünk helyi, központi és vegyes adókról. A különbséget a csoportok között az adóigazgatási eljárás végrehajtója jelenti. A helyi adóztatás, azt jelenti, hogy a helyi önkormányzatok a törvényben kapott felhatalmazás alapján, az illetékességi területükön rendelettel adóhatóságként működhetnek. A vegyes adók bevételeit megosztják az állam és az önkormányzatok között.
- Az **adó tárgya** szerint megkülönböztetjük a jövedelemtípusú adókat (pl. személyi jövedelemadó), fogyasztási adókat (pl. általános forgalmi adó) és a vagyont terhelő adókat (pl. építményadó). A jövedelem és a fogyasztási adók között az a különbség, hogy még a jövedelemadó csökkenti a vállalkozás tiszta profitját, addig a fogyasztási adót nem lehet költségként elszámolni. Néhány adó ezeknek az adófajtáknak a kombinációja is lehet. Például az egyszerűsített vállalkozói adó (EVA). Az általa kiváltott adók között megtalálható a jövedelemtípusú vállalkozói személyi jövedelemadó, és a forgalmi típusú általános forgalmi adó. A forgalmi adó típusú adók közé sorolását indokolja az is, hogy az EVA alapjának megállapításakor a bevételt nem lehet a költségekkel csökkenteni. Mivel a vál-

² Lásd: Galántainé Máté Zsuzsanna (2005)

lalkozás árával növelt vállalkozási díjat számláz, így az adózásnál az áfát is bevételként, az EVA alapjaként kell elszámolni. Ugyanakkor az EVA a jövedelem típusú adók közé sorolása mellett is található nyomós érv: az egyszerűsített vállalkozói adó levonása után kapott összeg már a vállalkozó tiszta nyeresége lesz.

- **Rendeltetés szerint** különbséget teszünk általános és céladók között. A céladókat meghatározott célokra fordítják (pl. gépjárműadó), míg általános adókból befolyt bevétel többféle kiadásra is felhasználható.
- **Adóalanyok szerint** vizsgálva beszélhetünk természetes személyeket terhelő adókról (pl. személyi jövedelemadó), és a jogi személyek és egyéb szervezetek által fizetett adókról (pl. társasági adó).³⁴

1.2. Adószabályozás szempontjai

Az adóváltozások egyik célja az adózás rendszerének leegyszerűsítése. Ezért az egyre bonyolultabb, kaotikus és több adót alkalmazó adóztatásban mindig találhatók olyan elemek, melyeket az adózás egyszerűsítésének, az adminisztráció csökkentésének, vagy az adóterhek mérséklésének érdekében vezetnek be. Az elvárt hatás szerinti ezek hatására növelhető a vállalkozási kedv, szélesíthető az adóalanyok köre.

1.3. Adók közötti választás szempontjai

Az adózási formák közötti választás egy fontos döntést jelent a vállalkozások életében. Jó választással csökkenthetik a költségvetés részesedését jövedelmükből, forgalmukból. A döntésnél elsősorban megvizsgálják, hogy melyik adózási módszerek jöhetnek szóba, melyek feltételeinek felelnek meg. Az egyéni vállalkozó alapesetben vállalkozói személyi jövedelemadót (vszja) fizet, azonban különböző alternatív adózási módokból is választhat, ha megfelel a feltételeinek.

Meg kell vizsgálni, a különböző adózási módokban ki lehet adóalany és, hogy mekkora a bevételi limit határ az adott adónemnél. A vállalkozói személyi jövedelemadó alanyai például az alábbi adózási módok közül választhattak a vizsgált időszakban, ha bevételük a törvényben meghatározott határérték alatt maradt:

³ Lásd: Dr. Kiss Árpád (2013)

⁴ Lásd: Dr. Herich György (2012)

1. táblázat

A bevételi határértékek változása az EVA az átalányadó és az EKHO esetén 2003 és 2012 között (e Ft)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EVA	15 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	30 000
Átalányadó	4 000	4 000	8 000	8 000	8 000	8 000	15 000	15 000	15 000	15 000
EKHO	-	-	-	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000

Forrás: Saját szerkesztés

2013-ban vezették be a kisadózók tételes adóját. Ezt az adózási formát csak hat millió forint bevétel alatt lehet alkalmazni. Ha a vállalkozás bevétele az üzleti évben meghaladja ezt az összeget, akkor a küszöb feletti részre már 40 %-os adót kell fizetnie a vállalkozásnak. A bevezetéstől eltelt idő hossza, valamint a gazdasági napi-, és hetilapok hírei alapján egyenlőre nem vált népszerűvé ez a lehetőség.

A következő megvizsgálandó szempont a vállalkozás számára legmegfelelőbb adó kiválasztásánál, az adózás paraméterei (adóalap, adókulcs, kedvezmények, számítási módszerek stb.). Például míg a vállalkozói személyi jövedelemadónál az adóalapot a bevétel és a költségek különbsége adja, addig az átalányadónál nem kell a költségekkel tételesen elszámolni, hanem a jövedelmet a bevételekből kiindulva, azok meghatározott hányadában kell megállapítani. 2013-ban ennél a két adónemnél az adó mértéke egyaránt 16 százalék.⁵ Az ekho alapja a bevétel és az általános forgalmi adó különbsége és mértéke 15 százalék, vagy nyugdíjasoknak 11,1 százalék.⁶ Eközben az EVA alapjának csak az éves bevételt kell tekinteni, amit csökkenti vagy növelni kell a törvényben megjelölt tételekkel és az adóalanyának a pozitív adóalap 37 százalékát kell a költség-vetésnek befizetnie. Az EVA alapja a következő tételeket tartalmazza (2. táblázat):⁷

2. táblázat

Korrelációs tételek az EVA számításához

+ Kapcsolt vállalkozástól az adóévben megszerzett bevétel
- Kapott kártérítés, kártalanítás
- Az adóévben megszerzett olyan bevétel, amelyet aktív időbeli elhatárolásként számolt el
- Olyan bevétel, amit a vevőkkel szembeni követelésként számolt el
+Az üzleti évet megelőző évben passzív időbeli elhatárolásként számolt el
+ Az üzleti évet megelőző évben kötelezettségként elszámolt kapott támogatás
- Adóévben megszerzett olyan bevétel, amit vszja vagy átalányadó alapjának meghatározásánál már elszámolt
- Olyan bevétel után, ami miatt szja, társasági adó vagy áfa kötelezettsége keletkezik

Forrás: Saját szerkesztés

⁵ Lásd: Adóvilág (2013/04)

⁶ Lásd: NAV: EKHO 2013

⁷ Lásd: HVG Adó (2012)

Továbbá még célszerű figyelembe venni azt, hogy egyes adózási formáknál jelentősen lehet spórolni az adminisztrációs munka csökkentésével. Ez az előny leginkább a kisadózók tételes adójánál látszik, aminek egyik nagy előnye, hogy gyakorlatilag megszünteti az adminisztrációs kötelezettséget, és az adókötelezettséget is az adófizetésre szűkíti. Továbbá lehetősége van az adóalanynak, hogy a helyi iparüzési adónál az egyszerűsített adóalap megállapítást válassza (az adóalap a bevételtől függetlenül éves szinten 2,5 millió forint).⁸

1.4. A témaválasztás indoklása

A 2003-ban bevezetett egyszerűsített vállalkozói adó szerinti adózás, az adó alacsony mértéke és az általa kiváltott adók hatására, a megjelenésének első éveiben rendkívül kedvezményesnek bizonyult sok vállalkozás számára, akik a bevételi limit alatti bevétellel rendelkeztek. Az évek múlásával az Országgyűlés fokozatosan emelte az adókulcsot, hogy igazságosabb helyzetet teremtsen a többi vállalkozással szemben és hogy több bevételhez jutassa a költségvetést. A Kormány 2011-ben javaslatot tett az egyszerűsített vállalkozói adó megszüntetésére, azonban ezt az Országgyűlés elvetette és helyette az EVA kulcsot tovább emelték és a választás feltételeit módosították. Az adóváltozások és az új adónemek (EKHO, KATA, KIVA) megjelenésének eredményeképp mára már a gazdasági szereplők csupán kis hányadának éri meg az EVÁ-t választania. Az elemzésem során, arra a kérdésre kerestem a választ, hogy az EVA bevezetésétől kezdve, az adóváltoztatások hatására milyen feltételek mellett érte meg az vállalkozóknak ezt az adózási formát választaniuk. A vizsgálatok során az egyéni vállalkozásokkal foglalkoztam.

⁸ Lásd: Adókodeks (2013/5.)

2. AZ EVA HELYE A MAGYAR ADÓRENDSZERBEN

2.1. Az EVA választásának feltételei és története

2003. január elsejétől a magyar adórendszer egy új adózási formával egészült ki, az egyszerűsített vállalkozói adóval (EVA). Az Országgyűlés ezzel az adóval a kisvállalkozásoknak kíván egy választási lehetőséget adni. A cél az egyszerűsített adó megállapítási és beszedési szabályok alkalmazási lehetőségének megteremtése. Az EVA hatálya alá történő bejelentkezéshez – az 1. táblázatban ismertetett bevételi korlátok mellett – az adóalanynak több, különböző csoportokba sorolható feltételeknek kell megfelelnie.

Először az adóalany gazdálkodói formáira találunk kritériumokat, ami szerint az adóalany a következő vállalkozási formák választhatják ezt az adónemet:

- egyéni vállalkozó
- egyéni cég
- közkereseti társaság
- betéti társaság
- korlátolt felelősségű társaság
- szövetkezet és lakásszövetkezet
- erdőbirtokossági társulat
- végrehajtói iroda
- ügyvédi iroda és közjegyzői iroda
- szabadalmi ügyvivői iroda

Másodszor a vállalkozóknak az adóévet megelőző két évben is meg kell felelniük bizonyos előfeltételeknek. A szabályok egy része a tevékenységhez, a működéshez kapcsolódik:

- A törvény folyamatos működést és a tevékenységből származó bevétel kötelezettségét írja elő és nem engedélyezi a társaságok olyan átalakulását, melyben egy új tag 50 százalékot meghaladó szavazati jogot biztosító részesedést szerezhet.
- Ezekben az években az adóhatóság nem rendelte el jogerősen az egyéni vállalkozóra vonatkozóan mulasztási bírság kiszabását.
- Az általános forgalmi adóról szóló törvény szerint nem volt kötelezett különös adózási szabályok alkalmazására.
- A vállalkozó nem állhat végelszámolás vagy felszámolás alatt.

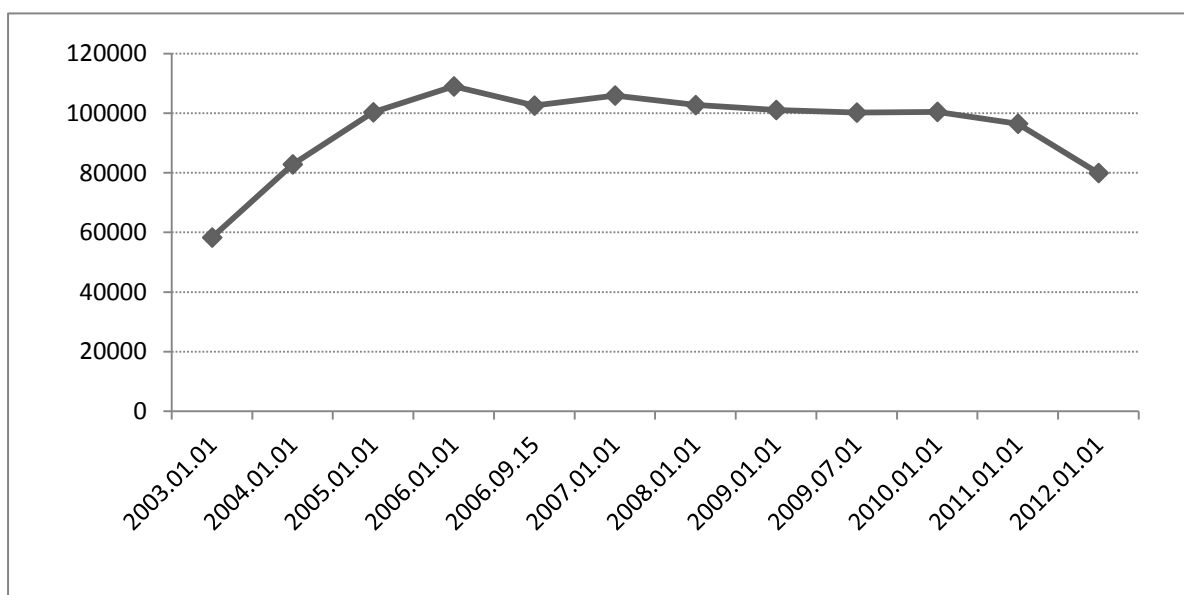
Harmadszor az EVA adóalanyiság közben is meg kell felelni különböző feltételeknek:

- A bevételi értékhatárt nem haladhatja meg az adóévre ésszerűen várható bevétel.
- Az alanyak belföldi pénzforgalmi bankszámlával kell rendelkeznie.
- Jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, egyéni cég valamennyi tagja, illetve a magánszemély más gazdasági társaságban nem rendelkezhet részesedéssel.⁹

Az egyszerűsített vállalkozói adó megjelenésének évében 58 293 vállalkozás választotta ezt az adózási formát. A népszerűségét annak köszönhette, hogy 2003-ban az adó kulcsa a többihez képest alacsony volt. Míg a kiváltott adók közül a társasági adó és a vállalkozói személyi jövedelemadó kulcsa mind 16 százalék, az osztalékadó kulcsa 20% és az áfa kulcsa 25% volt, addig az EVA kulcsát csupán 15%-ban határozták meg, így sok vállalkozás nyert rajta.

1. ábra

EVA hatálya alá tartozó vállalkozások összesen 2003-2012

Forrás: Saját készítésű diagram a Nemzeti Adó és Vámhivataltól kapott adatok alapján

Ahogy az ábrán is látható, 2006-ig növekvő tendenciát mutatott az EVA alanyok (evások) száma. 2006-ban azonban a növekedés megállt és attól az évtől kezdve, 2007 és 2010 kivételével, amikor nagyon kismértékű emelkedés látható, fokozatosan, kis mértékben csökkentek az eva hatálya alá tartozó adózók száma. Ennek egyik oka, hogy az adó mértékét 10 százalékkal megemelték, míg az évek során a többi adót, az osztalékadó kivételével csökkentették, így jóval kevesebb vállalkozónak érte meg az egyszerűsített vállalkozói adót választania. Az

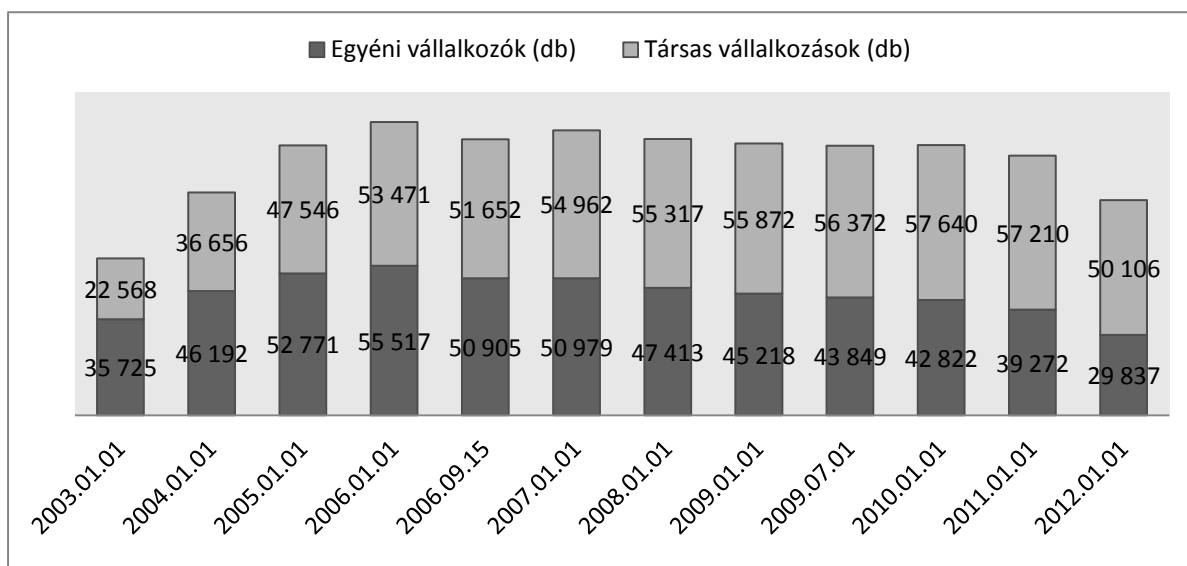
⁹ Lásd: NAV információs füzet: Az egyszerűsített vállalkozói adó (2013)

2012. évi drasztikus csökkenés az adó mérték újabb 7 százalékos emelésének törvényszerű következménye.

A változást követő években rohamosan megnőtt az eva törvény hatálya alól ki lép ő k száma, míg 2005-ben 1978 vállalkozás döntött a kilépés mellett, 2006 végére ez a szám körülbelül a kétszerese lett, 2007-ben és 2008-ban több mint 10 000 adózó választott más adózási formát.

2. ábra

EVA hatálya alá tartozó vállalkozások megoszlása

Forrás: Saját készítésű diagram a Nemzeti Adó és Vámhivataltól kapott adatok alapján

Az EVA hatálya alá tartozó vállalkozások megoszlását vizsgálva, megfigyelhető, hogy kezdetben az egyéni vállalkozók voltak többségben. 2006 második felétől az egyéni vállalkozók száma fokozatosan csökkent. Ennek oka, hogy ebben az évben bevezették az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulást, ami az egyéni vállalkozóknak kínált egy újabb választási lehetőséget. 2006-tól a társas vállalkozások száma minden évben meghaladta az egyéni vállalkozókat, és egészen 2011-ig növekedett. A 2012-ben bevezetett változások hatására, a társas vállalkozások száma több mint 7 000-rel, míg az egyéni vállalkozások száma közel 10 000-rel kevesebb lett. Az ábrából az is megfigyelhető, hogy a társas vállalkozások száma az adóváltozásokat követő évek során kevésbé változott, mint az egyéni vállalkozások száma. A 2006. szeptember 1-től érvényes változások hatására az EVA hatálya alatt lévő egyéni vállalkozók száma 4 612-vel csökkent, míg a társas vállalkozások száma csupán 1 819-cel lett kevesebb. Az adókulcs következő emelése 2010-ben történt, Itt is észrevehető, hogy míg az egyéni vállalkozások száma 3 550 darabbal csökkent, addig a társas vállalkozások csak 430 darabbal lettek kevesebben az előző évhez képest. Ennek egyik oka az lehet, hogy az egyéni vállalkozások gyorsabban és intenzívebben tudnak reagálni az adózási rendszer változásaira, mivel

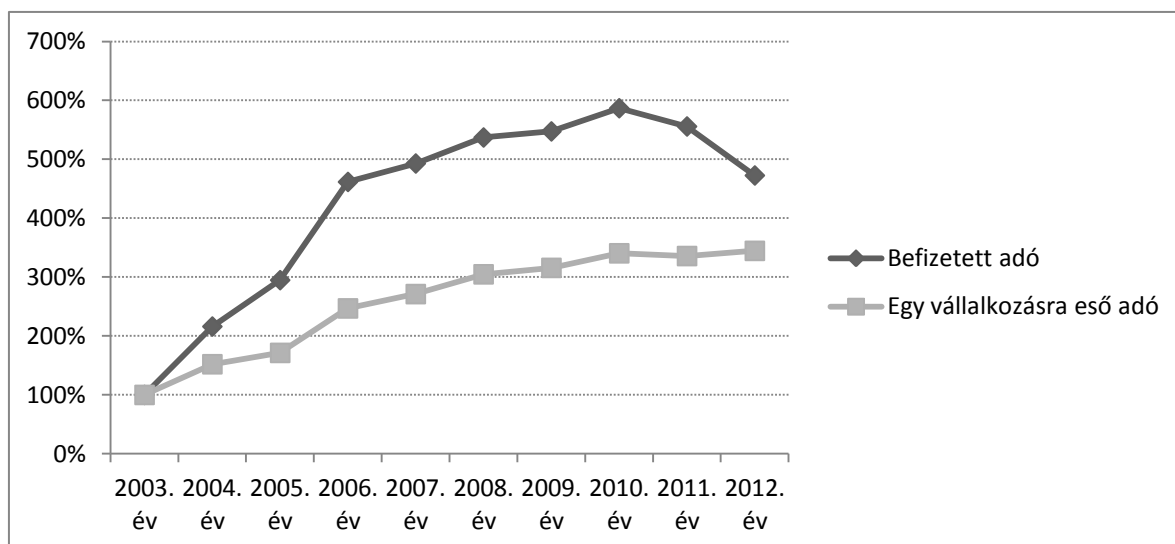
ezeknél a gazdasági szereplőknél csak egy ember felel a vállalkozásért és így a döntéshozatal is gyorsabb, mintha a döntéshozó szervet össze kellene hívni és elfogadtatni velük az esetleges kilépést vagy belépést az adó hatálya alá.

Az egyszerűsített vállalkozói adóból származó adóbevételek az évek során fokozatosan nőttek 2010-ig (3. ábra). A változás okai közül meg kell említeni

- a belépők számának növekedését,
- a kiváltott adók mértékének emelését,
- a bevételi összeghatár emelését (a nagyobb bevétellel rendelkező vállalkozások számára is elérhető lett az EVA).

3. ábra

A befizetett adó és az egy vállalkozásra eső adó változása a 2003. évi adatokhoz viszonyítva.

Forrás: Saját készítésű diagram a Nemzeti Adó és Vámhivataltól kapott adatok alapján

A megjelenésének évében az EVA-ból befolyt adó összege 31 milliárd forint volt, ami 2004-re már a duplájára nőtt, ekkor az evázók 67 milliárd forinttal járultak hozzá a költségvetéshez. 2010-ben volt a legmagasabb az egyszerűsített vállalkozási adóból befolyt összeg (181,9 milliárd forint). Ez az abban az évben befolyt összes adó járulék összegének (7 739,2 milliárd forint) a 2,4 százaléka volt. 2012-ben már az evából befolyt összeg 146,5 milliárdra csökkent. Ez az összes éves adóbevétel (9 433,4 milliárd forint) 1,5 százaléka. Az EVA nemzetgazdasági jelentősége így nagyot zuhant.¹⁰

Kezdetben az EVA bevezetésének az is a célja volt, hogy az adminisztrációs terhek csökkentése, és a kedvező adózási módszer együttes hatására az addig a szürke-, vagy fekete-

¹⁰ Lásd: KSH

gazdaságban működő kisvállalatok érzékelhető részét betereljék a legális vállalkozói körbe.¹¹ Sajnos az időszak végére ezt a célt a költségvetés csillapíthatatlan vágya a bevételek növelésére egyértelműen felülírta. Az egyszerűsített vállalkozói adó bevezetésének évében az egy vállalkozásra jutó átlagos EVA csupán 532 ezer forint volt, ami az évek során fokozatosan emelkedett, és 2006-ban hirtelen megugrott az adókulcsemelés miatt. Ebben az évben az EVA adózók átlagosan 1 313 000 forintot fizettek a költségvetésnek, ami több mint 44 százalékkal haladta meg az előző évit. A következő években a növekedés tovább folytatódott 2011-et kivéve, amikor egy kismértékű (1,37 százalékpontnyi) csökkenés következett be. 2012-re már az egy vállalkozásra jutó átlagos EVA 1 833 000 forint, ami 344,5 százaléka a 2003. évi adókötelezettségüknek. Ezekből az adatokból arra lehet következtetni, hogy az adóbevételek növelése egyre jelentősebbé vált, míg az adminisztrációs terhek csökkentése mellékessé vált.

2.3. A kiváltott adók

Az egyszerűsített vállalkozói adó az adóalanyai számára több különböző adót is kivált. Az egyéni vállalkozóknak nem kell az EVA mellett vállalkozói személyi jövedelemadót, vállalkozói osztalékalap utáni adót, általános forgalmi adót valamint cégautó adót fizetnie.

A vállalkozói személyi jövedelemadó a jövedelemadók csoportjához tartozik, mivel a vállalkozás adott évi jövedelme után kell ezt a közterhet megfizetni. Továbbá a közvetlen adók közé sorolhatjuk, ugyanis az adóalanya köteles az adót a költségvetésnek befizetni. Az Országgyűlés célja ennek az adónak a bevezetésével az volt, hogy az egyéni vállalkozók hozzájáruljanak a közterhekhez és ennek segítségével biztosítsák az állami feladatok finanszírozásához szükséges adóbevételeket. Ezt az adónemet az egyéni vállalkozók jövedelmüktől függetlenül választhatják. Az adóalanyok az adóalapot a tevékenységéből származó bevétel és a vállalkozói költségek különbségéből határozzák meg.¹²

A vállalkozói **osztalékadó** alapját az egyéni vállalkozó az adózás utáni vállalkozói jövedelméből állapítja meg. Ez az adónem is a jövedelemadók közé sorolható, mivel általában az egyéni vállalkozók számára az osztalék az adott üzleti év nyereségét jelenti. A vállalkozói osztalékalap utáni adó bevezetésének célja az volt, hogy a vállalkozásból kivont jövedelmek után az egyéni vállalkozókat a társas vállalkozások tagjaihoz hasonló adó terhelje.

A **cégautó adó** besorolásánál két szempontot kell figyelembe venni. Egyrészt tárgyi adó, mert egy vagyonelemet (személygépkocsit) terhel. Alapját mértékét a személygépkocsi műszaki

¹¹ Lásd: Semjén András, Tóth István János, Fazekas Mihály (2009)

¹² Lásd: NAV: A személyi jövedelemadó (2013)

jellemzői határozzák meg. Másrészt magánszemély vélelmezett jövedelme. Hiszen filozófiája: a magánszemély olyan vagyontárgyat használ ingyenesen, mely után a vállalkozó költséget számol el. Ezért jövedelemtípusú adó is. Az EVA szempontjából ennek a szempontnak van nagyobb jelentősége.¹³

Az **általános forgalmi adó** közvetett típusú adó. Az adó alanya jogképes magánszemély vagy gazdasági tevékenységet végző szervezet, a szervezeti formától függetlenül. Továbbá a forgalmi típusú adók közé lehet sorolni, mert a termék értékesítésénél veszik figyelembe. Ennél az adónál megkülönböztetünk normál kulcsot, ami 2012. január 1-étől 27%, valamint két kedvezményes kulcsot, ami jelenleg 18 és 5 százalék. A magas adómértékek miatt kijelenthető, hogy az áfának a súlya a magyar adórendszerben a többi országhoz viszonyítva is jelentős. Az adó bevezetésével a cél az volt, hogy az adót a fogyasztással arányosan kelljen fizetni. A gazdasági szereplők ennél az adónál alanyi adómentességet is választhatnak, ha megfelelnek a törvényben előírt követelménynek. Ilyenkor a vállalkozás nem háríthatja át a vevőre és nem is igényelheti vissza a költségvetéstől az áfát. Az EVA alanyoknál az Áfa az EVA alap része. Ezért a beszerzések általános forgalmi adóját nem tudják visszaigényelni.¹⁴

2.3. A többi adónem

Ebben a fejezetben azokat az adókat ismertetem, melyek több-kevesebb eltéréssel mind az általános, mind az EVA szerint adózók számára adókötelezettségként jelentkeznek. Egyik részük a foglalkoztatót, illetve az egyéni vállalkozót, mint a vállalkozásában személyesen közreműködő adóalanyt terheli. Ezek az adók költségként elszámolhatók. A másik részük a biztosítottat terhelik. A vállalkozás ezt az összeget a bruttó bérben, kivett jövedelemben számolhatja el. Az egyéni vállalkozónál a saját maga után fizetett ilyen összeg olyan adókötelezettség, melyet jövedelmi helyzetétől függetlenül el kell számolnia adókötelezettségként. Miközben ha a személyes közreműködés elszámolására nincs lehetősége, akkor költségként – adóalap csökkentésként – nem tudja érvényesíteni.

2.3.1. Az egyéni vállalkozót, mint foglalkoztatót terhelő adókötelezettségek

Az egyéni vállalkozókat terhelő ilyen adóterhek döntő része a vállalkozói jövedelem kivételéhez kötődik. Az adóalap sok jogcímnél elszakad a tényleges ráfordításoktól, pénzmozgásoktól. A költségvetési bevételek maximalizálása, a vállalkozói státusz alkalmazotti jogviszonyhoz viszonyított jövedelmi előnyének mérséklése, vagy teljes megszüntetése érdekében ezeknek a közterheknek a döntő részét vélelmezett jövedelem alapján kötelesek a vállalkozások

¹³ Lásd: NAV: A cégautó adó (2013)

¹⁴ Lásd: Adó (2003. évf. /4.-5.)

megfizetni. Az adózási feltételeket tovább bonyolítja, hogy ezeket a szempontokat a különböző vállalkozási státuszokban eltérő módon érvényesítik.

Az első, ebbe a körbe tartozó közteher a foglalkoztatót terhelő társadalombiztosítási járulék. 2012-től elnevezése szociális hozzájárulási adó, és mint ilyen már homogén adóteher. 2012. előtt azonban a közteher járulék volt. Csak a befizetés céljára lehetett felhasználni, így két befizetési jogcímet, foglalkoztatót terhelő nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási járulékot tartalmazott. (1. Melléklet)

Munkerőpiaci járulékot a fő-, és mellékállású egyéni vállalkozóknak saját jogon – a munkanélküli ellátásra való jogosultság megszerzése érdekében – a 2005-2011 közötti időszakban kellett fizetniük. (1. Melléklet)

2.3.2. Az egyéni vállalkozót, mint biztosítottat terhelő adókötelezettségek

Biztosítottként az egyéni vállalkozók szintén a tényleges, vagy vélelmezett vállalkozói kivét alapján kötelezettek járulékot fizetni. A járulékok megbontása itt részletesebb, mint a foglalkoztatott helyzetében. Három jogcímen kell járulékkal hozzájárulni a központi költségvetés finanszírozásához. Ez a részletes megbontás arra is lehetőséget adott a törvényalkotónak, hogy a befizetések címkézése mellett az egyes vállalkozói státuszokra eltérő terheket állapítson meg. Az elsődleges cél nem a vállalkozási formák közti rangsorolás, hanem a nyugdíj-, és egészségbiztosítási szolgáltatásokra való jogosultság korlátozása volt. Hiszen ha egy jövedelem után nem kellett járulékot fizetni, akkor ez egyben az ellátás központi terhét is csökkentette. (2. Melléklet)

3. MÓDSZERTAN

3.1. Vállalkozói státuszok

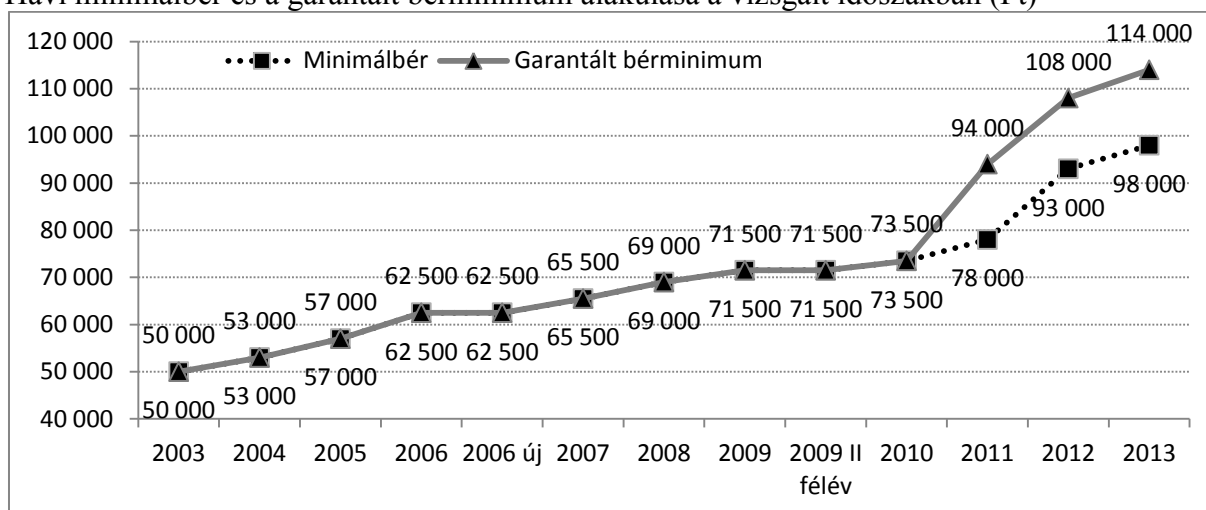
Az egyéni vállalkozás egy speciális vállalkozási forma, aminek tevékenységére az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény, korábban az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V törvény illetve az 1995. évi CXVII. törvény (Szja-tv.) vonatkozik. Az egyéni vállalkozó felelőssége korlátlan, vagyis a magánvagyonával felel a vállalkozás kötelezettségeiért és esetleges veszteségeiért. Státusz szerint vizsgálva megkülönböztetünk főállású egyéni vállalkozókat, a mellékállású egyéni vállalkozókat és a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozókat. Az egyes státuszok egyik meghatározó jellemzője az adókötelezettség és az adómértékek eltérése.¹⁵

A főállású egyéni vállalkozóknak nevezzük azokat a magánszemélyeket, akiknek a vállalkozásuk mellett nincs heti 36 órát meghaladó munkaviszonyuk, továbbá nem nyugdíjasok és nem nappali tagozatos tanulók.

Az előző fejezetben látható, hogy a főállású egyéni vállalkozók járulékalapját és járulékát a jogszabályokban alulról korlátozzák:

4. ábra

Havi minimálbér és a garantált bérminimum alakulása a vizsgált időszakban (Ft)

Forrás: KSH és NAV adatok alapján saját szerkesztés

A garantált bérminimumot azoknak a vállalkozóknak kell alkalmazniuk, melyek tevékenysége legalább középfokú végzettséget igényel.

¹⁵ Adókodeks (2013/5.)

Mellékállású egyéni vállalkozók azokat a magánszemélyek, akik tevékenységük folytatása mellett másik munkahelyükön olyan munkaviszonyban állnak, ami meghaladja a heti 36 órát, vagy nappali rendszerű oktatás keretében tanulók. Ilyenkor a főállású tevékenysége után kell járulékokat fizetnie.

Kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozó a vállalkozói tevékenységét nyugdíj mellett végzi.

3.2. Bevétel, Áfa kulcsok, költséghányad, fix költségek hatása

A bevétele az EVA választhatóságát befolyásoló paraméter. Ugyanakkor független változóként is használható,

1. a költségvetési bevételek alakulásának vizsgálatánál,
2. a vállalkozói jövedelmek összevont és státuszok szerinti elemzésénél.

A vállalkozások költséghányada (összes költség/bevétel) meghatározza azokat az ágazatokat, melyekben az EVA racionális döntési alternatívát jelenthet. A többi tényező rögzítésével vizsgáltam az EVA változások hatását erre a tényezőre. A vizsgálat eredménye alapján pedig meghatározható volt a nettó jövedelem elemzéséhez legmegfelelőbb költséghányad kiválasztása. A jövedelemelemzésnél a fix költségek hatásának bemutatása érdekében a képlet számológépben csak a bevételtől függő költségeket vettem figyelembe.

Az Áfa kulcsok hatásának vizsgálatát az adónem kezelésének eltérése tette szükségessé. Az EVA-nál a forgalmi adó az adóalap része, míg az általános szabályok szerint nem. Ezért volt szükséges Áfa kulcsokként is megvizsgálni a költséghányadok alakulását. A későbbi elemzésekben már csak az általános kulcsot használtam.

A fix költség szerepe a modellben a vállalkozás bevételtől független kiadásainak figyelembevétele. A vállalkozások működése elképzelhetetlen ilyen költségelemek nélkül. Tartalmuk meghatározásához könyvelő iroda segítségét vettem igénybe.

3. táblázat

A lehetséges fix költség listája

+ Értékesítés
+ Kötelező járulékalap
+ Vállalkozót terhelő közterhek
+ Személygépkocsi használat költségei
+ Alkalmazottak után fizetett bruttó bér
+ Alkalmazottak után fizetett közterhek
+ Szakképzési hozzájárulás
+ Fix összegű szolgáltatások költsége x infláció
= Fix költség

Forrás: saját szerkesztés

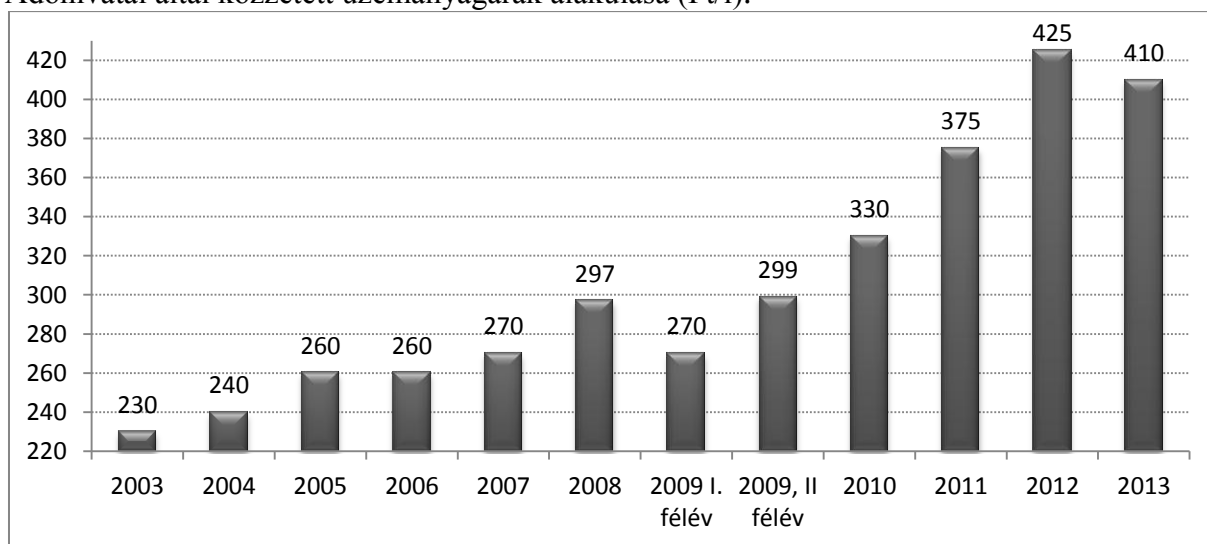
A modellben nem számoltam az értékcsökkenéssel, az alkalmazottak után fizetett bruttó bérrel és ennek közterheivel.

A kötelező járulékalap és ennek közterhei azonosak a különböző státuszoknál, azonban a különböző járulékfizetési kötelezettségek miatt a hatásuk nagyon eltérő. A kötelező járulék alapot csak a főállású egyéni vállalkozóknak kell költségként elszámolni és utána a foglalkoztatót terhelő közterheket fizetni. A másik két státuszánál mind a kötelező járulék alap és mind a vállalkozót terhelő közterhek értéke nulla lesz. Továbbá mivel ezeknél a státuszoknál nincs kötelező járulék alap és a modellben nem kezelem az alkalmazottak költsége, jövedelemre gyakorolt hatását, ezért nekik nem kell szakképzési hozzájárulást fizetniük, míg a főállású egyéni vállalkozásnál a kötelező járulékalap után kell. Így a fix költség összege a főállású egyéni vállalkozásoknál jelentősen befolyásolja a nettó jövedelem alakulását.

A személygépkocsi használat költségének megállapításánál a több évig érvényes útnyilvántartás nélküli költség-elszámolási lehetőséget (500 km/hónap) használtam. Erre a futásteljesítményre számoltam el a 9 Ft/km-es költségátalányt. Az üzemanyag-fogyasztás költségének meghatározásához pedig 6 l/100 km fogyasztású személygépkocsit, és az adóhivatal által az adott évben legjellemzőbb üzemanyag (benzin) árat használtam:

5. ábra

Adóhivatal által közzétett üzemanyagárak alakulása (Ft/l).

Forrás: Adóhivatali adatok alapján saját szerkesztés

A szakképzési hozzájárulás alapja az alkalmazottak bruttó jövedelmének és a kötelező járulékalapnak az összege.

Fix összegű szolgáltatások költsége lehet például a bérleti díj, az energiaköltség, az érdekképviselési tagdíjak, a telefon és posta költségek. Az utóbbiaknál a vissza nem igényelhető Áfa-t is figyelembe vettem.

3.6. A modellben alkalmazott képletek

4. táblázat

Vállalkozói osztalékalap számítása

+ Nettó árbevétel
- Árbevételtől függő költségek
- Fix költségek
- Iparüzési adó
= Vállalkozói adóalap

Forrás: saját szerkesztés

Az elemzésben értékcsökkenést nem számoltam el. Így a vállalkozói adó alapnak nincs csökkentő tétele. A tényleges vállalkozói adó alap megegyezik a 4. táblázatban számított vállalkozói adóalappal. A fizetendő vállalkozói adónál meg kell vizsgálni, hogy a vállalkozói adóalap pozitív vagy negatív és az adót csak a pozitív adóalap után kell megfizetni. Az adózott eredmény, mint a vállalkozói osztalékadó alapja csak nullánál nagyobb érték lehet.

5. táblázat

Vállalkozót, mint biztosítottat terhelő közterhek számítása

+ Tagi jogviszony / Biztosított nyugdíjjáruléka
+ Tulajdonos természetbeni egészségbiztosítási járuléka
+ Tulajdonos pénzbeli egészségbiztosítási járuléka
+ Tag munkaerő piaci járuléka
+ Személyi jövedelemadó
= Vállalkozót, mint biztosítottat terhelő közterhek

Forrás: saját szerkesztés

6. táblázat

Nettó jövedelem számítása az általános szabályok szerint

+ Nettó árbevétel
- Árbevételtől függő költség
- Fix költség
- Fizetendő vállalkozói adó
- Osztalék utáni személyi jövedelemadó
- Iparüzési adó
- Osztalék utáni egészségügyi hozzájárulás
- Vállalkozót, mint biztosítottat terhelő közterhek
= Nettó jövedelem az általános szabályok szerint

Forrás: saját szerkesztés

7. táblázat

Nettó jövedelem számítása az EVA szabályai szerint

+Nettó árbevétel
- Árbevételtől függő költség
- Fix költség
+ Fizetendő áfa
- Levonható áfa
- Iparüzési adó
- Egyszerűsített vállalkozási adó
- Vállalkozót, mint biztosítottat terhelő közterhek
= Nettó jövedelem az egyszerűsített vállalkozói adó szerint

Forrás: saját szerkesztés

Az Eva módszerében a fizetendő és levonható áfa különbsége növeli a vállalkozó nettó jövedelmét. Az ok: az evázó vállalkozás speciális státusza a forgalmi adó rendszerében. Számlájában szerepel az Áfa, de ez nem keletkeztet adókötelezettségek ebben az adónemben. Természetesen így a kapott számlák Áfa tartalmát sem igényelheti vissza.

8. táblázat

Fizetendő adók számítása az általános szabályok szerint

+ Fizetendő vállalkozói adó
+ Osztalék utáni személyi jövedelemadó
+ Iparüzési adó
+ Vállalkozót terhelő közterhek összesen
+ Vállalkozót, mint biztosítottat terhelő közterhek
+ Osztalék utáni egészségügyi hozzájárulás
= Fizetendő adók az általános szabályok szerint

Forrás: saját szerkesztés

9. táblázat

Fizetendő adók számítása az EVA szabályai szerint

+ Vállalkozót terhelő közterhek összesen
+ Vállalkozót, mint biztosítottat terhelő közterhek
+ Egyszerűsített vállalkozói adó
+ Iparüzési adó
= Fizetendő adók az EVA szerint

Forrás: saját szerkesztés

4. ELEMZÉS

4.1. Költséghányad hatása

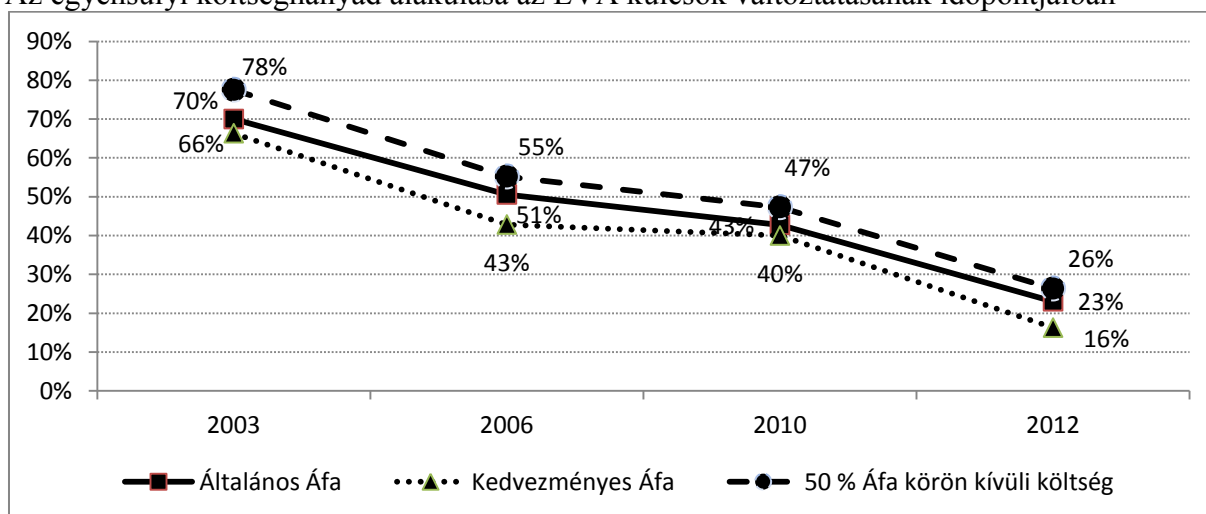
Az EVA bevezetésénél az egyik feladat a hatálya alá tartozó vállalkozások körének kijelölése volt. A szempontok között a 2.1. fejezetben bemutatott vállalkozási forma, és tulajdonosi szerkezet mellett fontos tényező volt a vállalkozások költséghányada. Milyen költségszint (összes költség/nettó árbevétel) mellett legyen racionális a vállalkozások számára az EVA választása. A jövedelmi viszonyok összehasonlítására egy mutató is bevezethető. Az **egyensúlyi költséghányad**: az a költségszint, amely felett az EVA választása esetén a vállalkozás jövedelme kevesebb lenne, mint az általános adózási feltételek alkalmazásakor. A kérdést a jogszabályalkotóknak minden, több adónemet érintő változtatásnál meg kellett válaszolnia. A vállalkozásoknak pedig meg kellett hozniuk az új feltételeknek megfelelő döntést.

Dolgozatomban az EVA kulcs változtatás időpontjaiban vizsgálom a kérdést. Az EVA kulcs mellett természetesen a többi adónem változásait is beépítettem a modellbe. A költségek szerkezetének változásával viszont nem foglalkoztam. Az EVA-val nem kiváltott közterhek változásának hatását figyelmen kívül hagytam. Tehát a költséghányad szempontjából nem tettem különbséget az anyag-, illetve a személyi jellegű ráfordítások között. A vizsgálatnak ebben a szakaszában a vállalkozói státuszok kezelésére nem volt szükség.

A vállalkozások jövedelmi helyzete szempontjából egyensúlyi költséghányad az EVA kulcsok változtatásainak időpontjában így alakult:

6. ábra

Az egyensúlyi költséghányad alakulása az EVA kulcsok változtatásának időpontjaiban

Forrás: saját szerkesztés

A vizsgálatnál három Áfa kombinációt alakítottam ki. Az általános Áfa kulcs arra a feltételezésre épül, hogy a vállalkozás mind az értékesítésénél, mind a beszerzéseinél ezt a legmagasabb kulcsot alkalmazza. A kedvezményes Áfa az általánoshoz közelebb álló, tehát magasabb csökkentett Áfa kulcs mellett mutatja az egyensúlyi költséghányad alakulását. Itt is azonosnak vettem a beszerzések és az értékesítések forgalmi adó terhét. A harmadik adatsor azt feltételezi, hogy a vállalkozás költségszerkezetében vannak Áfa körön kívüli költségelemek is. Például személyi jellegű ráfordítások. Az áfa körbe tartozó beszerzések és bevételek áfa kulcsának ebben az esetben az általános adókulcsot választottam.

Az egyes kombinációk közti különbség nagyságát elsősorban az Áfa és az EVA kulcsok különbsége idézte elő. Ezért lett a legnagyobb az eltérés 2006-ban, mert csak egy – az alacsonyabb – kedvezményes kulcs maradt. Az utolsó, 2012. évi változtatás – az általános adókulcs és az EVA közti különbség öt százalékponttól hétre nőtt – pedig ismét széthúzta a változatok közti különbséget

Az ábra egyértelműen mutatja a jogszabályalkotói szándékot. Egyre kevesebb vállalkozás számára legyen gazdasági szempontból racionális az adónem választása. A bevezetésnél még magas költséghányad az időszak végére minden Áfa kombinációban 50 százalékpont körüli értékkel csökkent.

Minden évben az Áfa körön kívüli költségek mellett volt a legmagasabb az egyensúlyi költséghányad. Az EVA bevezetését követő első közel 4 évben a 78 százalékos költséghányad következtében a vállalkozások a döntő többségénél gazdasági szempontból racionális döntés volt az EVA választása. Ebben az időszakban az akkor még alacsony bevételi korlátnak volt meghatározó szerepe a vállalkozói kör szűkítésében. 2006 szeptemberétől 23 százalékponttal csökkent az egyensúlyi költséghányad. Ez a szint már a termelő tevékenységet folytató vállalkozások döntő többsége számára gazdasági szempontból irracionálissá tette az EVA szerinti adózás választását. Nyolc százalékponttal tovább rontotta az adónem választásának esélyeit az adókulcs 2010. évi 5 százalékos növelése. A változás talán a kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások számára tette jövedelmezőség szempontjából elfogadhatatlanná az EVA választását. A 2012. évi, a 2006. évit megközelítő mértékű, az általános adókulcs változásánál két százalékponttal magasabb emelése pedig a szellemi tevékenységet végző szolgáltatókra szűkítette le az EVA alanyok körét.

Az általános adókulcs mellett az egyensúlyi költséghányad az EVA bevezetésének évétől egészen 2006-ig 70 százalék volt. Így olyan vállalkozások többségének is megérte az egyszerűsített vállalkozói adózást választaniuk, akik az általános ÁFA kulcsot használják tevékenységük

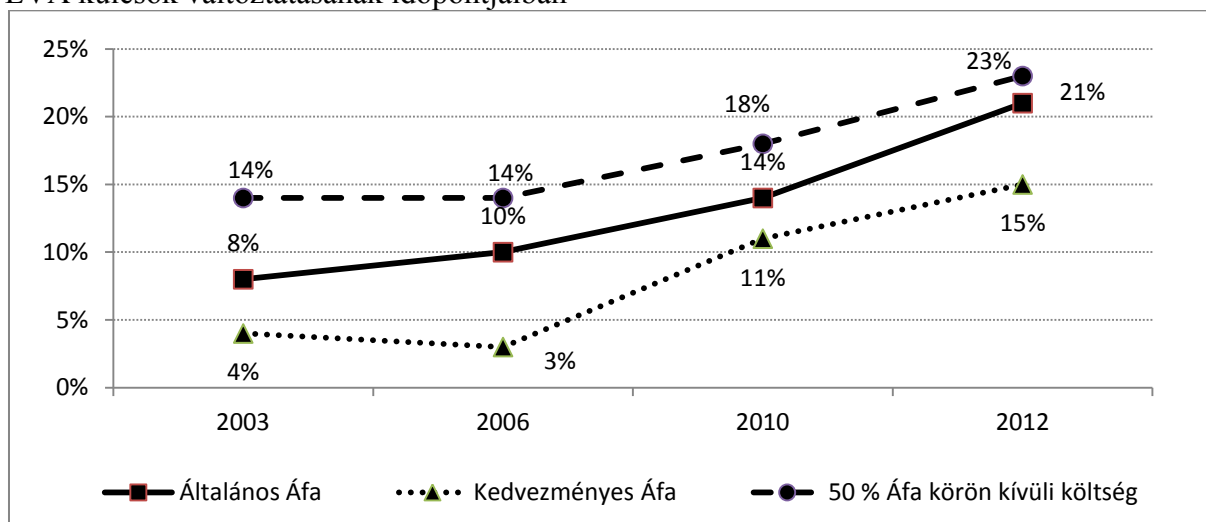
végzése közben. Ez annak köszönhető, hogy ebben az időintervallumban az általános forgalmi adó általános kulcsa 10 százalékponttal az EVA kulcs felett volt. 2006-ban azonban 51 százalékra esett az egyensúlyi költséghányad, amit az ÁFA kulcs 5 százalékkal való csökkentése és az EVA 10 százalékkal való emelése eredményezett. 2010-ben további 8 százalékponttal romlott az egyensúlyi költséghányad az EVA kulcs újbóli emelésének hatására, így jóval kevesebb vállalkozás számára érte meg ezt az adózási formát választani. Majd 2012-ben az újabb adókulcs emelés hatására tovább csökkent ez a költséghányad 23 százalékra, ami miatt a legtöbb vállalkozónak ma már nem éri meg ezt az adózási formát választania.

Legrosszabb pozícióból a kedvezményes adókulcs alkalmazása mellett indult az EVA. A bevezetésétől számítva az első négy évben csupán 66 százalék volt az egyensúlyi költséghányad, ami 12 százalékkal kisebb, mint az Áfa körön kívüli költségek mellettinél. 2006-ban az adózási változások hatására ez a költséghányad 23 százalékponttal leesett. A másik két költség-szerkezettel ellentétben 2010-ben csupán egy kis, 3 százalékos csökkenés látható. Azonban 2012-ben a másik kettőnél nagyobb mértékben csökkent és így 16 százalékos lett. Ebből is látható, hogy kedvezményes általános forgalmi adókulcsot használó vállalatoknál csak egy nagyon kis rétegnek éri meg ezt az adózási formát választani, ahol kevés költség jelentkezik.

Az egyensúlyi költséghányad mellett ebben a feltételrendszerben a **költségvetési bevételek** alakulása vizsgálható (7. ábra):

7. ábra

Az EVA-val elért költségvetési bevétel többlet és a nettó árbevétel arányának alakulása az EVA kulcsok változtatásának időpontjaiban

Forrás: saját szerkesztés

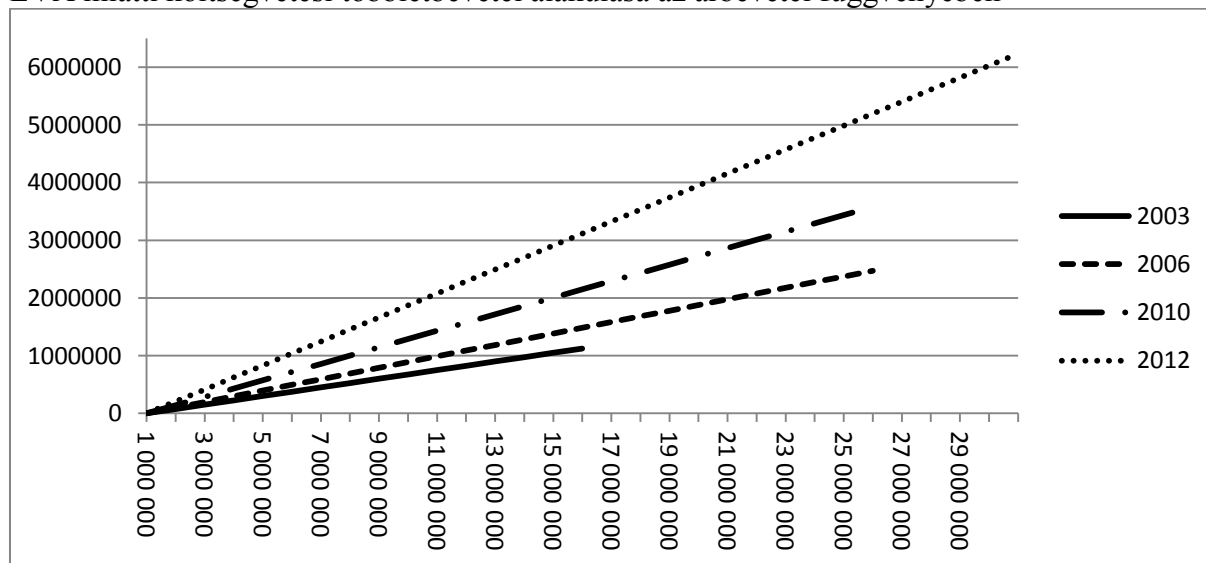
Az adatok az EVA és az egyéni vállalkozókat terhelő adók közti különbség arányát mutatják a nettó árbevételhez. Megállapítható, hogy az adóbevételek biztosításának követelményét a jog-

szabályalkotók érvényesíteni tudták. Az EVA paraméterei az érintett vállalkozói kört úgy tudták a változtatásoknál szűkíteni, hogy közben az adóbevételek arányukban is folyamatosan növekedtek. Mégpedig az egyensúlyi költséghányadnál is kialakult trendekkel egyezően. Magasabb egyensúlyi költséghányadhoz magasabb adóteher tartozik. A 2006. szeptemberi szinttartás az Áfa körön kívüli 50 százalékos költséghányad mellett a 4 százalékos különadó és az 5 százalékos általános adókulcs csökkentés következménye. Az első a magánvállalkozók általános adózási módszerében jelentett egy plusz költségvetési kötelezettséget. A második pedig az EVA alapjának csökkentésén keresztül mérsékelte az EVA feltételei között fizetendő adó arányát. A kedvezményes adókulcs első változása pedig azért jelent kivételt, mert ebben az időszakban csak egy nagyon alacsony kedvezményes (5 %) adókulcsot tartalmazott az Áfa szabályozása. Az időszak végére a 20 százalékot meghaladó többlet adóterhelés már nagyon rontja az EVA versenyképességét.

Az EVA-nál realizált költségvetési többletbevétel összegének alakulása az árbevétel függvényében is nagyon fontos jellemzője az adónemnek (8. ábra):

8. ábra

EVA miatti költségvetési többletbevétel alakulása az árbevétel függvényében

Forrás: saját szerkesztés

A vállalkozások bevételeinek emelkedésével a költségvetés többletbevétele is lineárisan emelkedett. Az egyenesek minden változtatás hatására meredekebbek lettek. Tehát egyértelmű, a jogszabályalkotók mindent felülíró szándéka volt a költségvetés bevételeinek növelése.

4.2. Az adóváltozások hatása az EVA választásra.

Az előző fejezetben használt elemzési keretet (adófizetési kötelezettség többlete, illetve a nettó jövedelem összehasonlítása az EVA és az általános adózási rendszerben) használva, illetve kiegészítve az EVA nettó jövedelem elemzésével vizsgálható az egyes vállalkozói státuszokban a választás gazdasági indokoltsága. A következő kérdésekre keresek választ:

1. Az adótöbblet hogyan alakult a nettó árbevétel függvényében az egyes években?
2. Az egyes adózási módszerek között kialakult nettó jövedelem eltérése hogyan alakult a nettó árbevétel függvényében az egyes években?
3. Az EVA-t választó egyéni vállalkozók nettó jövedelme hogyan alakult a nettó árbevétel függvényében az egyes években?

Az elemzéshez az összehasonlíthatóság érdekében rögzítnem kellett egy költséghányadot. Mivel dolgozatom további részében csak az Áfa általános kulcsát használom, ezért a 2010. évi egyensúlyi költséghányadot (43 százalék) választottam. Egyrészt ez az előző időszakra több vállalkozás számára gazdasági szempontból racionálissá tette az EVA választását, tehát viszonylag hosszú időszak számára reális gazdasági helyzetet jelent. Másrészt ez a mérték nem szűkíti le túlságosan a vállalkozói kört. Nem csak a szellemi tevékenységet folytató vállalkozók számára elérhetők az EVA előnyei ebben az esetben.

A 4.1 fejezettel ellentétben a dolgozatnak ebben a részében már külön kezeltem a változó, és az állandó (fix) költségeket. Tehát az utóbbi növelte a költséghányadot. Használatának fontos jellemzője, hogy a vizsgálat hosszú időintervalluma miatt több csoportba kellett sorolni ezeket.

Az árbevételtől független költségek következő csoportja a vállalkozónak a személyi jövedelemadó rendszerében összevonandó jövedelemként adózó vállalkozói kivét, és ennek költségvetési terhe. Ezt az évek során több tényező határozta meg:

- alapja az évek során volt minimálbér, garantált bérminimum, illetve ezeknek valamilyen többszöröse,
- mértéke a vizsgált időszak alatt többször változott,
- az egyes foglalkoztatási státuszokban különbözött a kötelező alap értéke, illetve a fizetendő mérték is.
- A bért terhelő társadalombiztosítási járulék (szociális hozzájárulási adó) mellett a terhek közé a szakképzési hozzájárulást is tartalmazza a közteher összege

(3. Melléklet)

A harmadik csoport olyan költségeket tartalmaz, melyek minden vállalkozás működéséhez szükségesek. Ennek nagyságát 2003-ban az alábbi jogcímenek és összegekben állapítottam meg:

10. táblázat

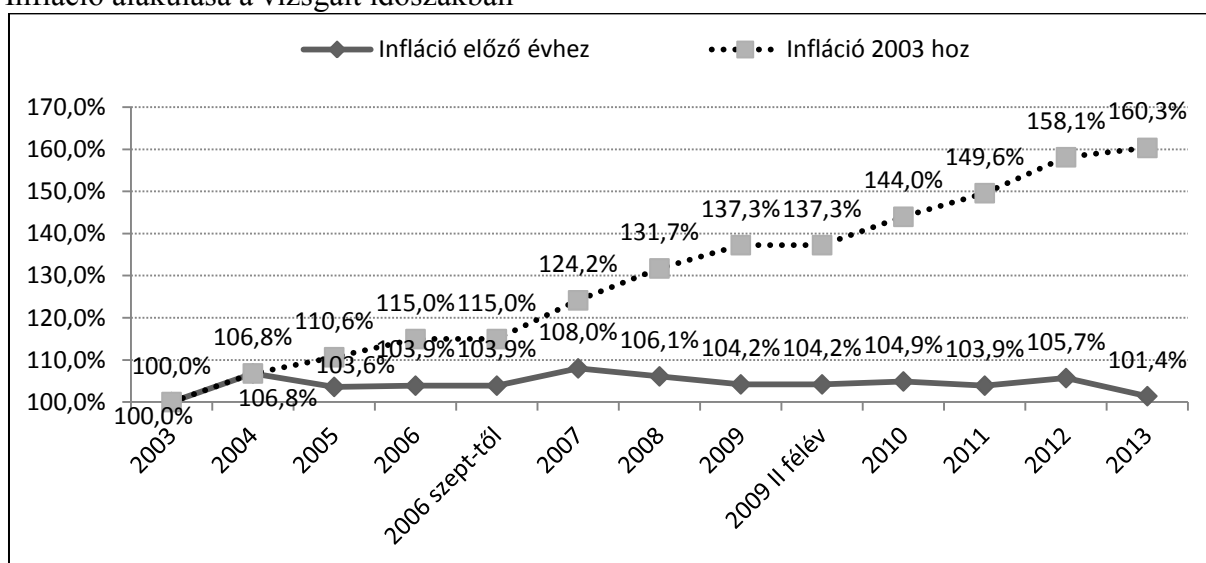
Megnevezés	Összeg (Ft)
Bérleti díj	80 000
Energiaköltség	70 000
Érdekképviselési tagdíjak	50 000
Telefon és postaköltség	60 000
Egyéb anyagköltség	100 000
Összesen	360 000

Forrás: Saját szerkesztés

Könyvelőkkel történt konzultációim alapján ez a működés feltételeihez szükséges ilyen típusú költségek minimum összegeként elfogadható. A következő években az összeget a KSH inflációs adatával módosítottam.

9. ábra

Infláció alakulása a vizsgált időszakban

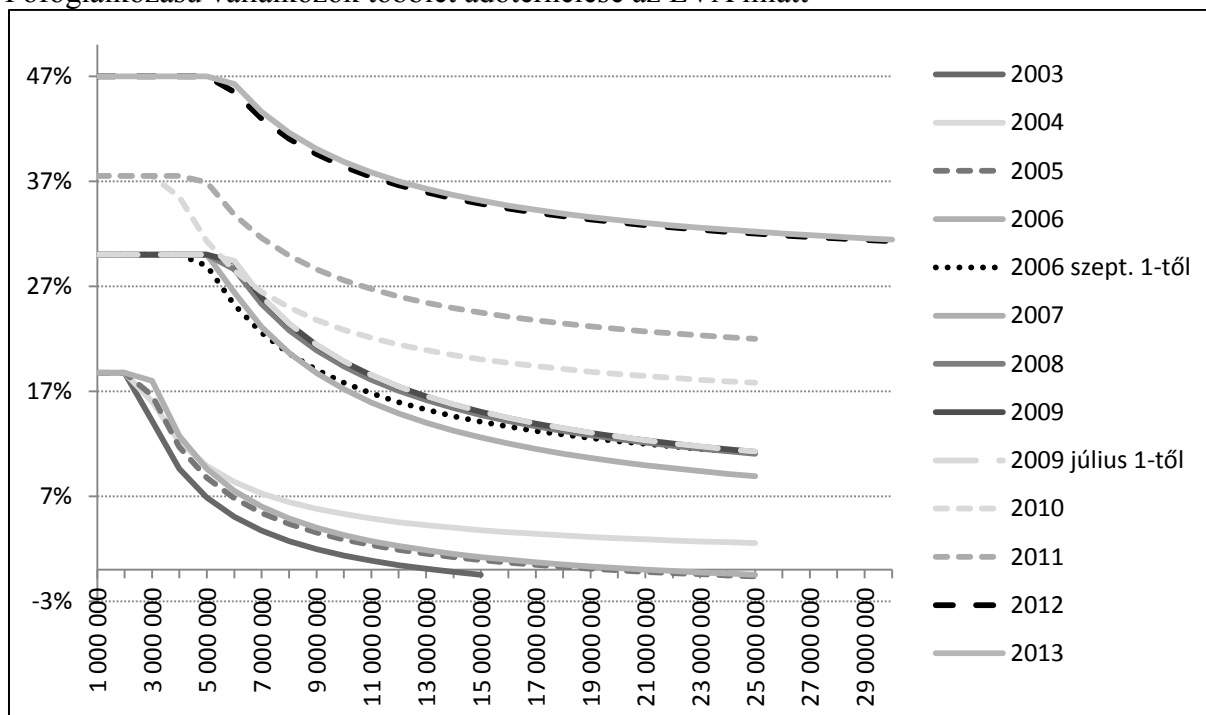
Forrás: Saját szerkesztés

4.2.1. Az adótöbbletek alakulása

4.2.1.1. Az adótöbblet alakulása a nettó árbevétel függvényében

10. ábra

Főfoglalkozású vállalkozók többlet adóterhelése az EVA miatt

Forrás: saját szerkesztés

A bevétel növekedése minden évben a relatív adóteher-többlet csökkenésével járt együtt. Az EVA választásához tartozó adók összesített értéke kisebb mértékben nőtt, mint a bevétel. Az ok egyrészt a bevételtől nem függő adók hatásának csökkenése, másrészt a személyi jövedelemadó kulcsok progresszivitásának mérséklése (4. Melléklet).

Az adótöbblet elsősorban az EVA kulcs változásától függ. Az egyes évek függvényei ennek alapján rendeződnek csoportokba. 2003-2006-ig a relatív adótöbblet 17 százalékról csökkent mínusz 1 százalékra. Érdekesség, hogy a csoportban az adótöbblet/nettó árbevétel arányszám 2004-ben volt a legnagyobb. Az ok itt is a személyi jövedelemadó paramétereinek változása ezekben az években. A 2004, illetve a 2005-2006. időszak adóterhelését összehasonlítva lehet megtalálni a jelenség okát. (5. Melléklet)

A változást egyértelműen az általános feltételekbe számító adók mértékének emelkedése, valamint a személyi jövedelemadó sávhatárainak változása okozta (4. Melléklet). Mivel így az általános adózás szintje alacsonyabb volt 2004-ben, mint a következő két évben, ezért a kü-

lönbség ebben az évben volt a legnagyobb a két adózási módszer szerint fizetendő adó között. 2006. szeptembertől aztán az EVA kulcs emelése felülírta ezt a tendenciát.

A következő csoportba a 2006. szeptember 1-től 2009. december 31-ig tartó időszak adózási feltételei tartoznak. Itt az első két időszak bontja meg az EVA hatálya alá tartozó magánvállalkozók relatív adóterhének évről-évre növekvő tendenciáját. 2006. utolsó negyedében az EVA, illetve az általános szabályok szerint számított adóteher különbsége nagyobb volt, mint a következő évben. Az ok ebben az esetben is a személyi jövedelemadó sávhatárának változása, illetve az adóterhek emelkedés 2007. január 1-től. (6. Melléklet)

2010-ben az újabb adóemelés hatására a többlet adóterhelés újra nagyobb mértékben emelkedett. Így a következő csoportba a 2010. és a 2011. év adózási kötelezettségei tartoznak. Azonban ebben a két évben az adózási és a járulékfizetési kötelezettségek különböznek. (7. Melléklet)

Az adótehertöbblet 2010. és 2011. évi eltérése mögött az adó és járulék kulcsok változása, és a személyi jövedelemadó változása áll.

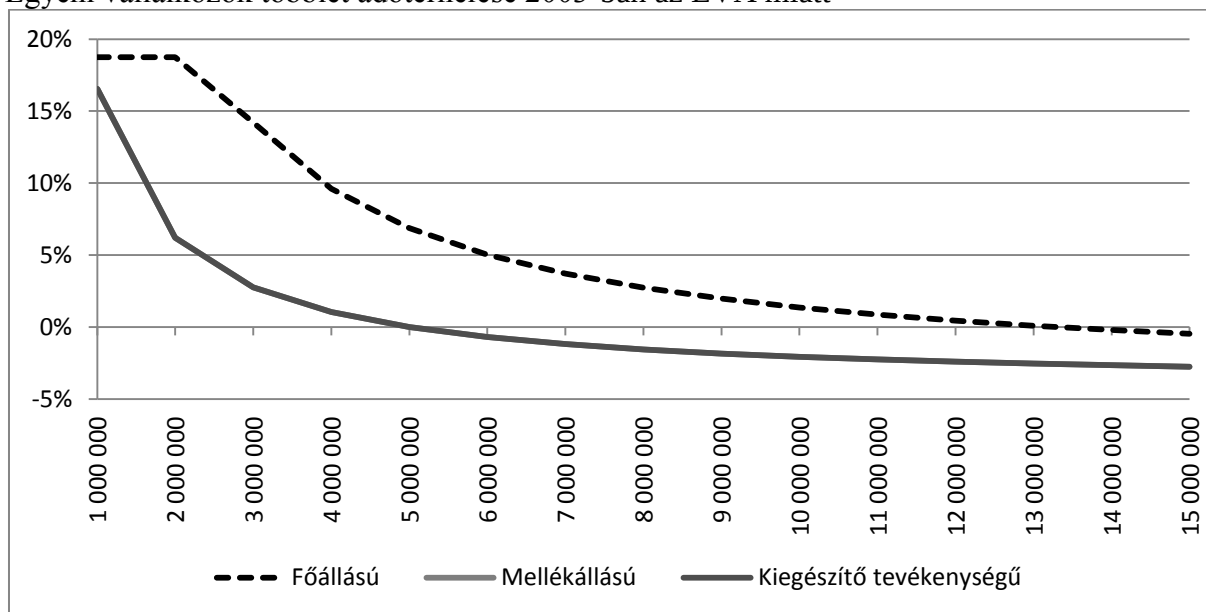
A 2012. évi adóemelés hatására újra emelkedett az adóteher többlet, ami a következő évben jelentéktelen mértékben változott.

4. 2.1.2. Az adótöbbletek alakulása vállalkozói státuszok szerint

A vállalkozói státuszok eltérő általános, és EVA szerinti adózása miatt az egyéni vállalkozók adóterhelése lényegesen különbözik egymástól. Az eltérések alapvető oka a vállalkozó valós, vagy vélelmezett személyes közreműködését terhelő közterhek, járulékok alapja és mértéke. Ugyanakkor természetesen az adózás paramétereinek évek közti változása is hatott a két adózási módszerben fizetendő adó különbségére. Ebben a fejezetben évenként mutatom be az adótöbbletek alakulását vállalkozói státuszonként a nettó árbevétel függvényében.

11. ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2003-ban az EVA miatt

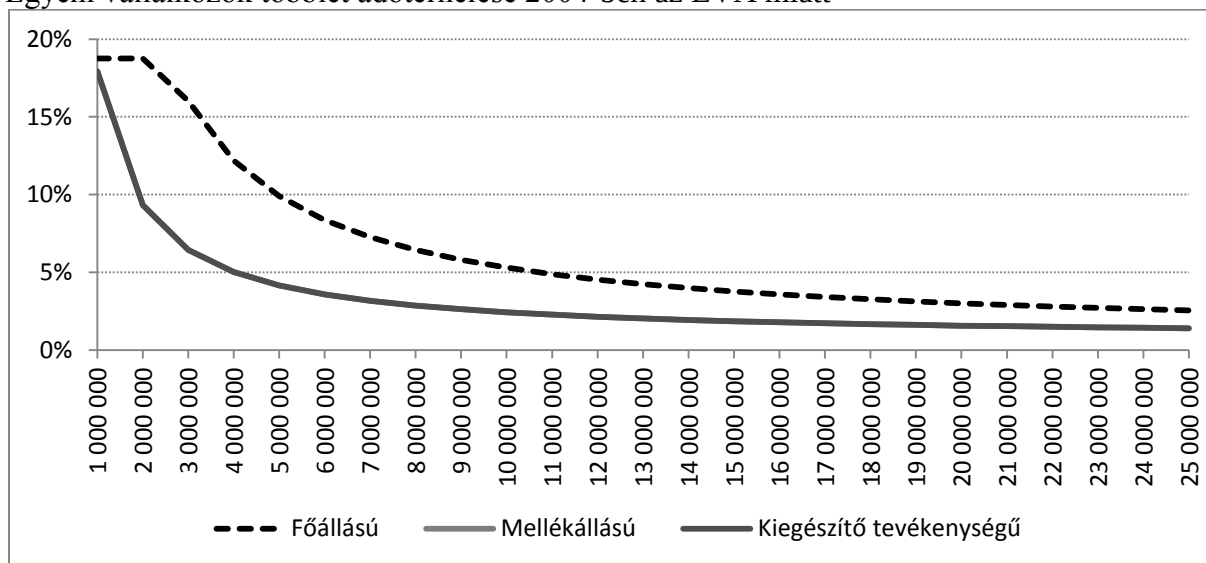
Forrás: Saját szerkesztés

Az egyes vállalkozói státuszok 2003. évi többlet adóterhelését vizsgálva megállapítható:

- A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak a többlet adóterhe minden bevételi szinten megegyezett. Mértéke 17 százalékról mínusz 3 százalékra csökkent. A mínusz előjel jelentése: Az EVA hatálya alá tartozó vállalkozó kevesebb adót fizethetett az általános szabályok szerint adózóknál. Ez a helyzet 6 millió forint bevétel felett alakult ki.
- A főállású egyéni vállalkozók többlet adóterhe 19 százalékról csökkent nullára.
- Az első két bevételi szint azonos arányszáma azért alakult ki, mert 2 millió forintig minden adózási módnál a főállású egyéni vállalkozók eredménye veszteség volt. Így az általános feltételek szerint adózóknál nem volt jövedelem típusú vállalkozói adó.

12. ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2004-ben az EVA miatt

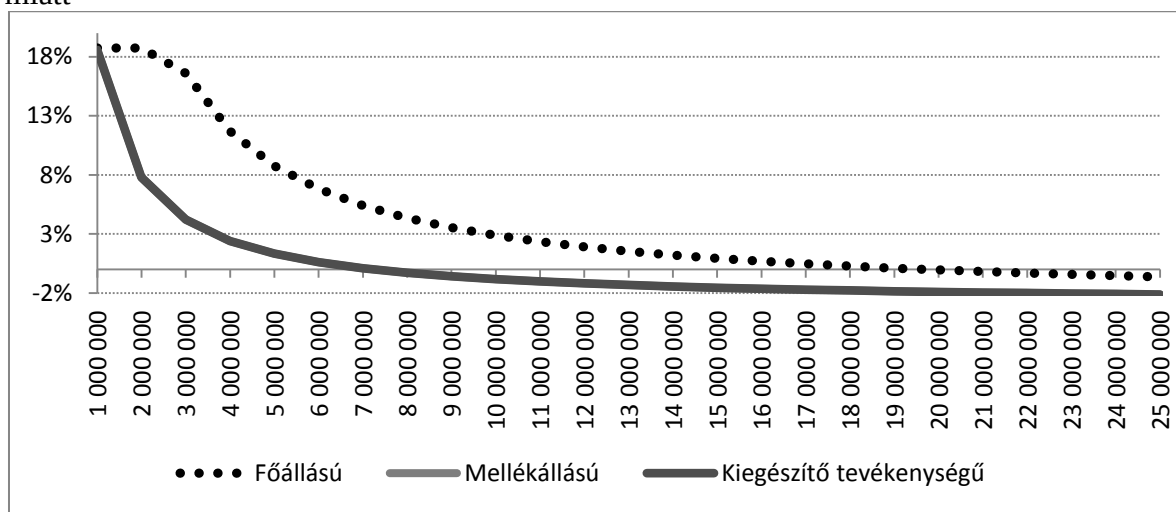
Forrás: Saját szerkesztés

Az egyes vállalkozói státuszok 2004. évi többlet adóterhelését vizsgálva a következők állapíthatók meg:

- A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak a többlet adóterhe 2004-ben is megegyezett. Mértéke azonban kis mértékben emelkedett az előző évhez képest, 18 százalékról 1 százalékra csökkent. Ebben az évben már tehát az EVA hatálya alatt lévő vállalkozások minden árbevételi szint mellett több adót fizettek, mint az általános szabályok szerinti adózók.
- A főállású egyéni vállalkozók többlet adóterhe 19 százalékról 3 százalékra csökkent.

13. ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2005-ben és 2006. első három negyedévében az EVA miatt

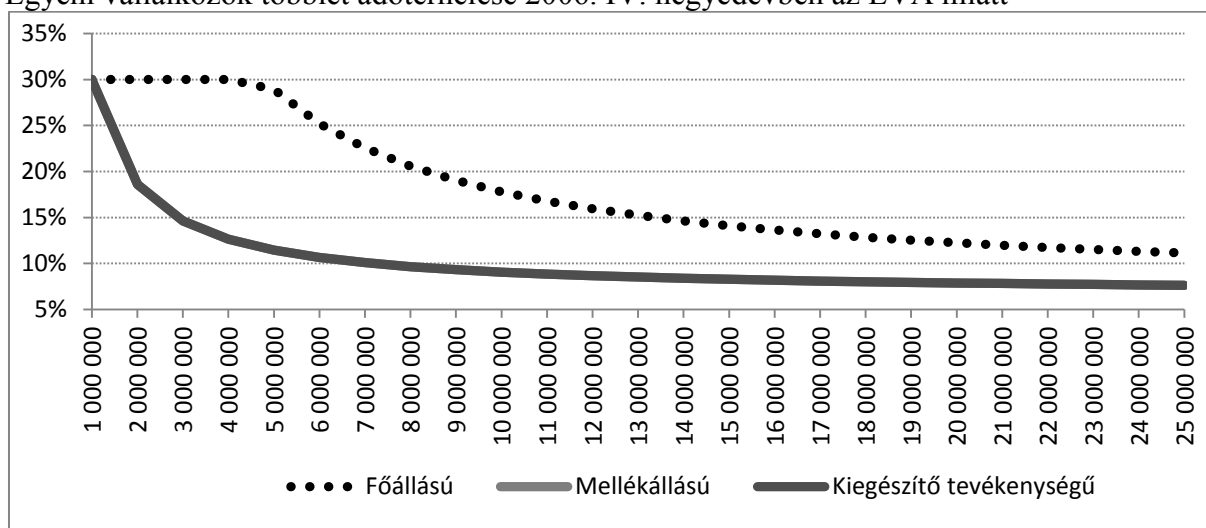
Forrás: Saját szerkesztés

2005. évi többlet adóterhelést vizsgálva a különböző vállalkozói státuszoknál megfigyelhető:

- Mindhárom vállalkozói státusznál 1 millió árbevétel mellett 19 százalék az adótöbblet arányszáma, azonban ez az érték az árbevétel emelkedésének hatására eltérő mértékben változik.
- A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak a többlet adóterhe minden bevételi szinten továbbra is megegyezett. Mértéke 19 százalékról mínusz 2 százalékra csökkent. 9 millió árbevétel felett kellett az EVA szerinti adózóknak kevesebb adót fizetniük, mint az általános szabályok szerint adózóknak.
- A főállású egyéni vállalkozók többlet adóterhe 19 százalékról mínusz 1 százalékra csökkent. Itt 24 millió forint felett váltott mínusz előjelre.

14 ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2006. IV. negyedévben az EVA miatt

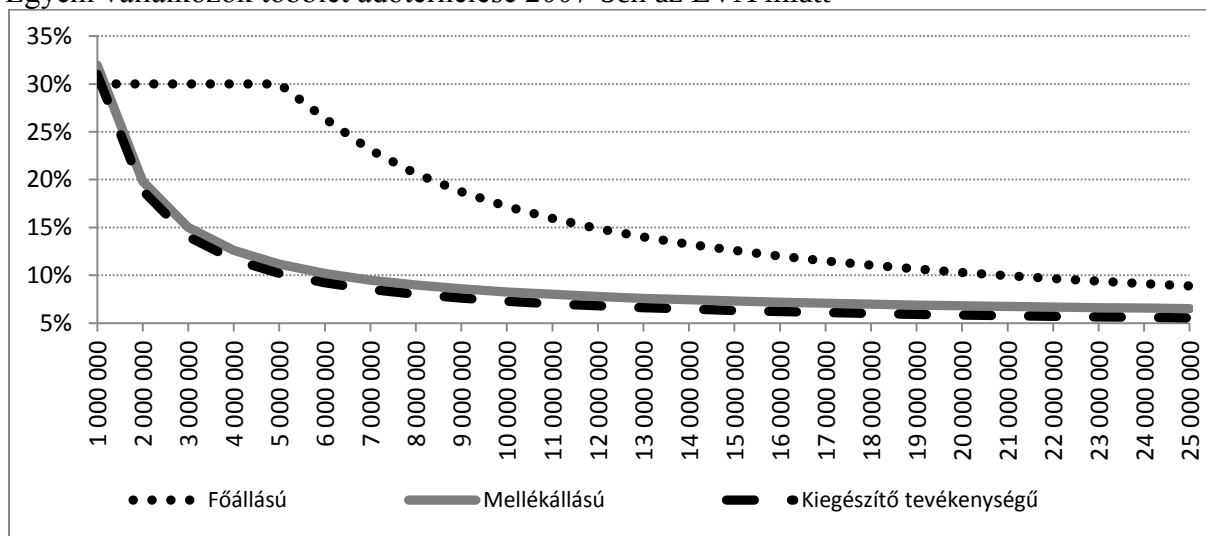
Forrás: Saját szerkesztés

2006. negyedik negyedévében a többletadóterheket megfigyelve a következők állapíthatóak meg:

- Az EVA kulcs emelésének hatására a többletadóterhek arányszámai megemelkedtek.
- Mindhárom vállalkozói státusznál a többletadóterhe 1 millió forint árbevétel esetén 30 százalék volt.
- A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak az adóterhe 8 százalékra, míg a főállású egyéni vállalkozóknak 11 százalékra csökkent.
- A főállású egyéni vállalkozóknál az eredmény 4 millió forint árbevételeig veszteséges volt, így az általános feltételek szerint adózóknak nem kellett jövedelem típusú vállalkozói adót fizetniük ezért ennél a négy bevételi szintnél a többletadó terhek arányszáma megegyezik.

15. ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2007-ben az EVA miatt

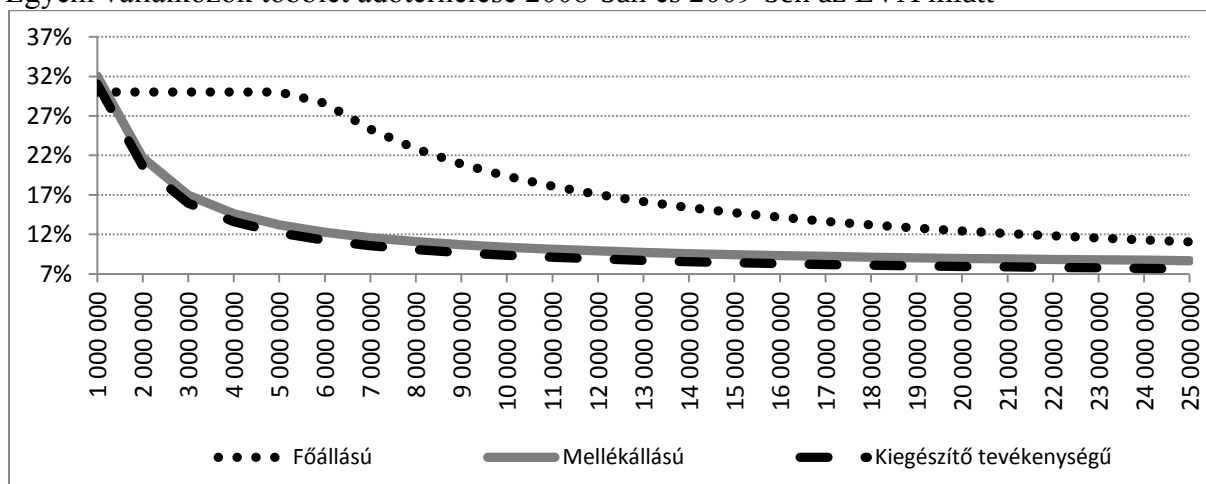
Forrás: Saját szerkesztés

Az egyes vállalkozói státuszok 2007. évi többlet adóterhelését vizsgálva megállapítható:

- Ettől az évtől kezdve a mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak a többlet adóterhe eltér egymástól.
- A mellékállású egyéni vállalkozóknál az arányszám 32 százalékról 7 százalékra, míg a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknál 31 százalékról 6 százalékra csökken.
- A főállású egyéni vállalkozók többlet adóterhe 30 százalékról 9 százalékra csökkent.
- Ebben az évben 5 millió forint árbevétel szintig voltak veszteségesek a vállalatok, így 5 millió forintig nem változott a többlet adóteher szint.

16. ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2008-ban és 2009-ben az EVA miatt

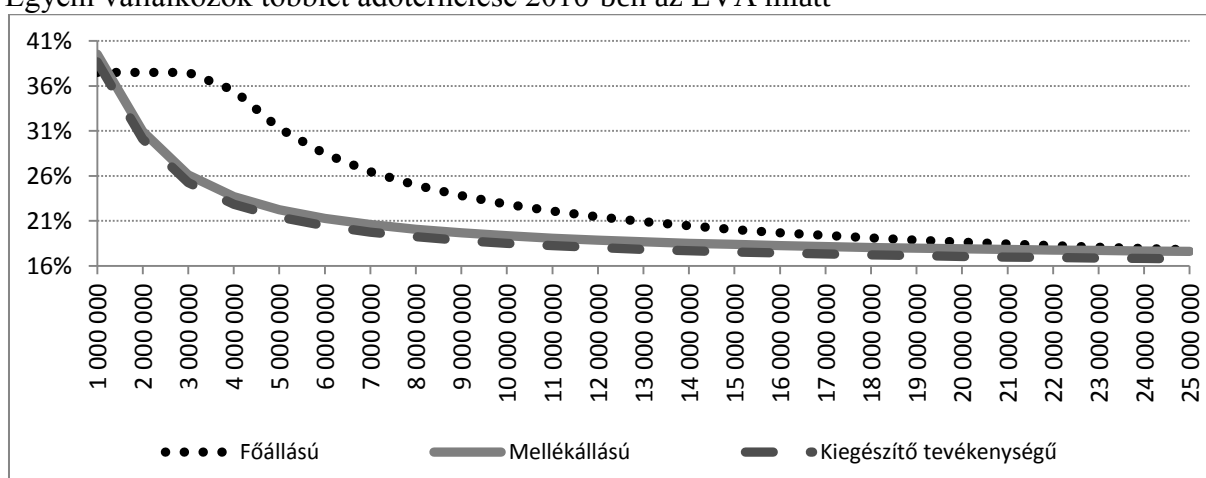
Forrás: Saját szerkesztés

2008. és 2009. évi adatokat adóteher többlet szempontjából vizsgálva megfigyelhető:

- A 2007. évi arányszámokhoz hasonlóan alakultak ebben az időintervallumban az adóteher többletek 1 millió forintnál, azonban kisebb mértékben csökkentek.
- A mellékállású egyéni vállalkozóknak 32 százalékról 9 százalékra, míg a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknak 31 százalékról 8 százalékra csökkent az adóteher többlete az árbevétel növelés hatására.
- A főállású egyéni vállalkozóknak továbbra is 5 millió forint árbevételig 30 százalék maradt majd további árbevétel növelés hatására 11 százalékra csökkent.

17. ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2010-ben az EVA miatt

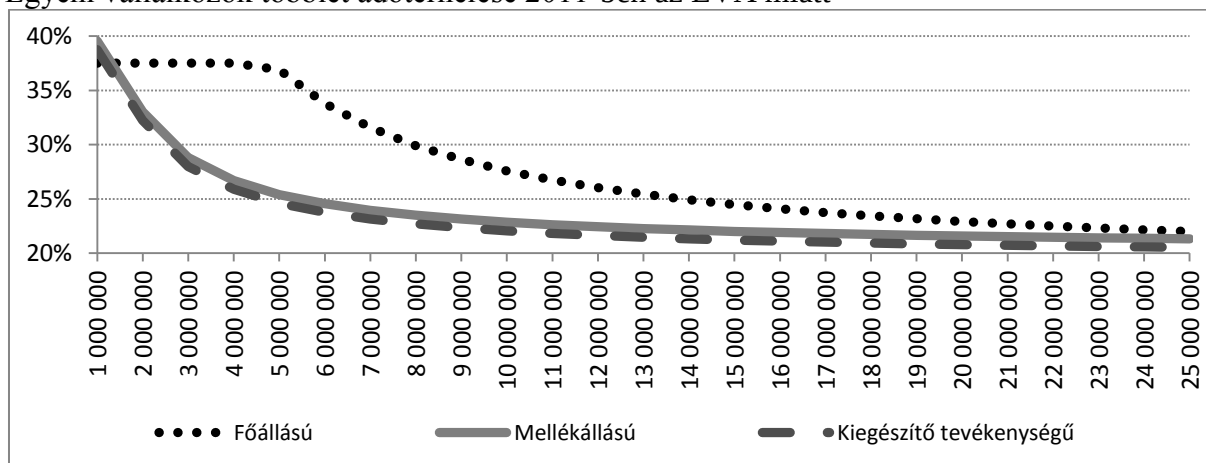
Forrás: Saját szerkesztés

Az egyes vállalkozói státuszok 2010. évi többlet adóterhelését vizsgálva megállapítható:

- Az 1 millió forint árbevételnél az adóteher többlet arányszáma mind a három vállalkozói formánál 8 százalékkal emelkedett.
- A mellékállású egyéni vállalkozónak 40 százalékról 18 százalékra és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak 39 százalékról 17 százalékra változott a mértéke.
- A főállású egyéni vállalkozók többlet adóterhe 3 millió forintig 38 százalék volt majd az árbevétel növelésével csökkent 18 százalékra.

18. ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2011-ben az EVA miatt

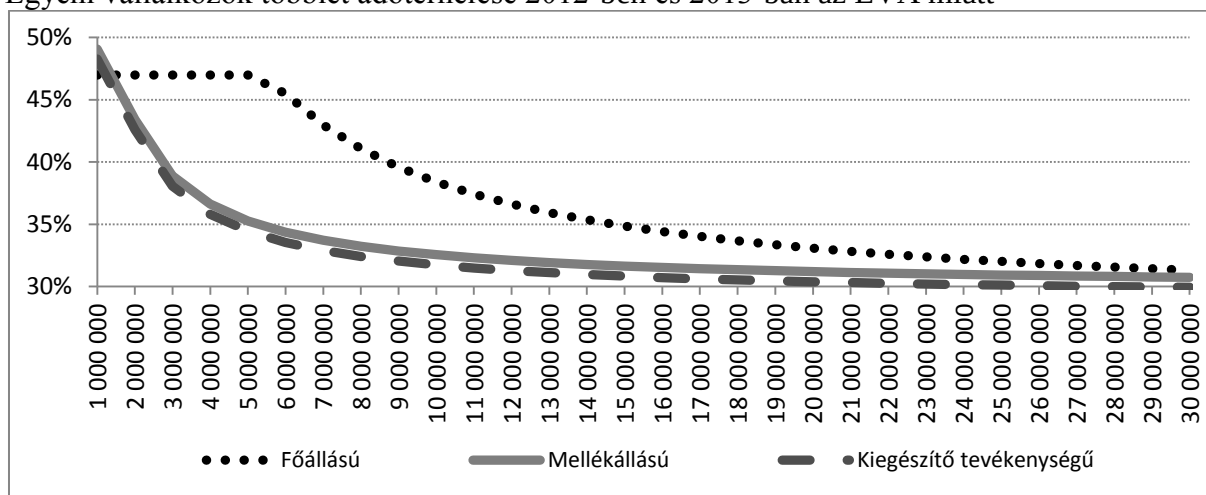
Forrás: Saját szerkesztés

2011. évi adatok figyelve megállapítható:

- Az 1 millió forint árbevételnél keletkező arányszámok megegyeznek a 2010. évi arányszámokkal, azonban az árbevétel növelésének hatására kisebb mértékkel csökkennek a többlet adóterhek.
- A mellékállású egyéni vállalkozóknak a többlet adóterhe 40 százalékról, míg a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak 39 százalékról csökkent 21 százalékra.
- A főállású egyéni vállalkozók 4 millió forint árbevételig 38 százalék volt a többlet adóterhe, ami az árbevételi szint emelésével 22 százalékra csökkent.

19. ábra

Egyéni vállalkozók többlet adóterhelése 2012-ben és 2013-ban az EVA miatt

Forrás: Saját szerkesztés

Az egyes vállalkozói státuszok 2012. és 2013. évi többlet adóterhelését vizsgálva megfigyelhető:

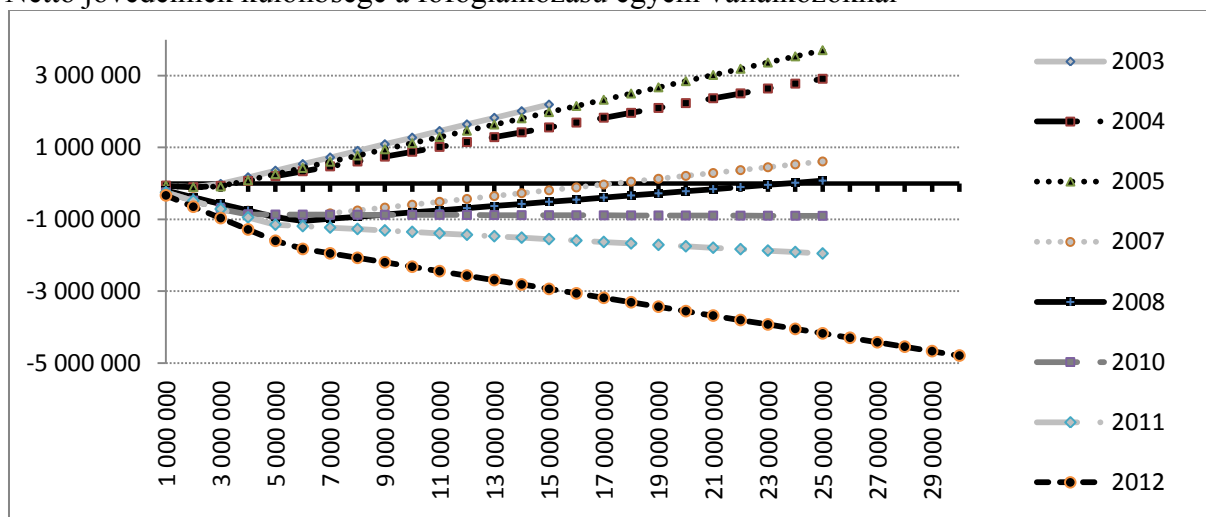
- A többlet adóterhelési szint mindegyik vállalkozói státusznál megemelkedett.
- Mellékállású egyéni vállalkozóknál az arányszám mértéke 49 százalékról 31 százalékra csökkent, a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknak 48 százalékról 30 százalékra változott.
- A főállású egyéni vállalkozóknak 5 millió árbevételig 47 százalék volt a többlet adóterhük, majd az árbevétel növekedés hatására ez az arányszám 31 százalékra csökkent.

4.2.2. Az egyes adózási módszerek között kialakult nettó jövedelem eltérés elemzése

Az egyéni vállalkozók szempontjából vizsgálva az EVA és az általános adózási feltételek közötti adózás – a költségvetési bevételeknél leírtak mellett – több fontos összefüggésre hívja fel a figyelmet. A főfoglalkozású egyéni vállalkozókat kiemelve például így alakult a nettó jövedelem különbsége (20. ábra):

20. ábra

Nettó jövedelmek különbsége a főfoglalkozású egyéni vállalkozóknál

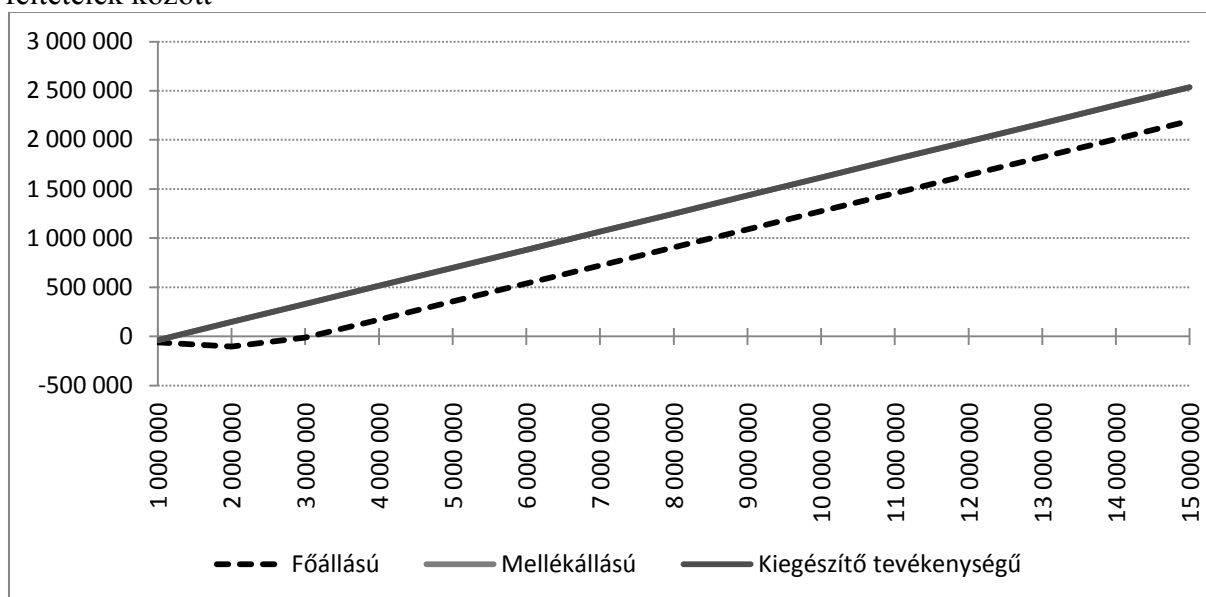
Forrás: Saját szerkesztés

A több évben tapasztalt veszteség csak azt fejezi ki, hogy a főfoglalkozású egyéni vállalkozók számára a 43 százalékos költséghányad mellett már 2008-tól kedvezőtlenebbek voltak az EVA feltételei, mint az általános adózási környezet. A 2010. év egy jelentős változást hozott. Ettől kezdve az árbevétel a nettó jövedelem különbség csökkenésének ütemét már csak lassítani tudta. Az ezt megelőző években tapasztalható trendfordításra (nettó jövedelemkülönbség növelésére) már nem volt képes. A grafikonokban a töréspont azt a nettó bevételt mutatja, ahol a két adózási módszer közti különbség addigi trendje megfordult. Tehát javult az EVA adózás feltételrendszere, persze csak az általános feltételekhez képest. A javulás tartalma lehet növekvő előny, csökkenő hátrány, vagy a hátrány növekedési ütemének mérséklődése.

A vállalkozói státuszok eltérő általános, és EVA szerinti adózása miatt az egyéni vállalkozók nettó jövedelme lényegesen különbözik egymástól. Az eltérések alapvető oka most is a vállalkozó valós, vagy vélelmezett személyes közreműködését terhelő közterhek, járulékok alapja és mértéke. Ugyanakkor természetesen az adózás paramétereinek évek közti változása is hatott a két adózási módszerben megmaradó nettó jövedelmek különbségére. Ebben a fejezetben évenként mutatom be a nettó jövedelmek alakulását vállalkozói státuszonként a nettó árbevétel függvényében.

21. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2003-ban az EVA és az általános adózási feltételek között

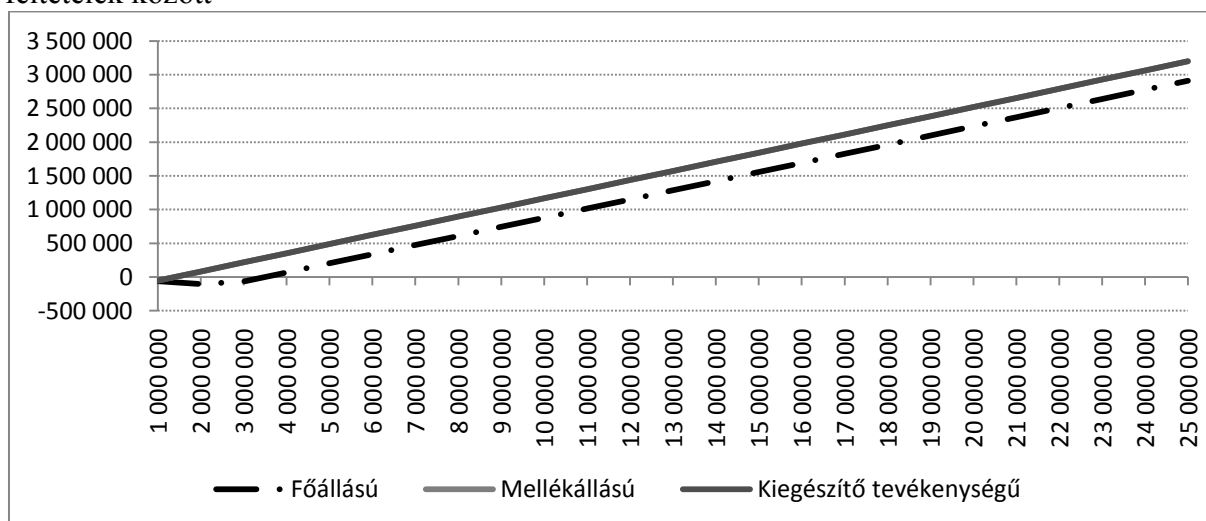
Forrás: Saját szerkesztés

A mellékállású és a kiegészítő státuszú vállalkozások nettó jövedelmének különbsége teljesen azonos. Tehát azonos az adózás feltételrendszere. A nettó jövedelem különbsége az első bevételi szinthez tartozó – 38 ezer forintról a maximális bevételnél több mint + 2,5 millió forintra nő (16,7 %). A változás teljes mértékben lineáris.

A főfoglalkozású vállalkozóknál az első három nettó árbevételi szintnél kedvezőbb az általános adózási feltételek választása. Az ennél nagyobb árbevételt elérő vállalkozásoknál már teljesen egyértelmű az EVA előnye. A nettó árbevétel maximumánál 2,2 millió forinttal (14,7 %) több maradt a vállalkozónál, ha ezt az adózási módszert választotta.

22. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2004-ben az EVA és az általános adózási feltételek között

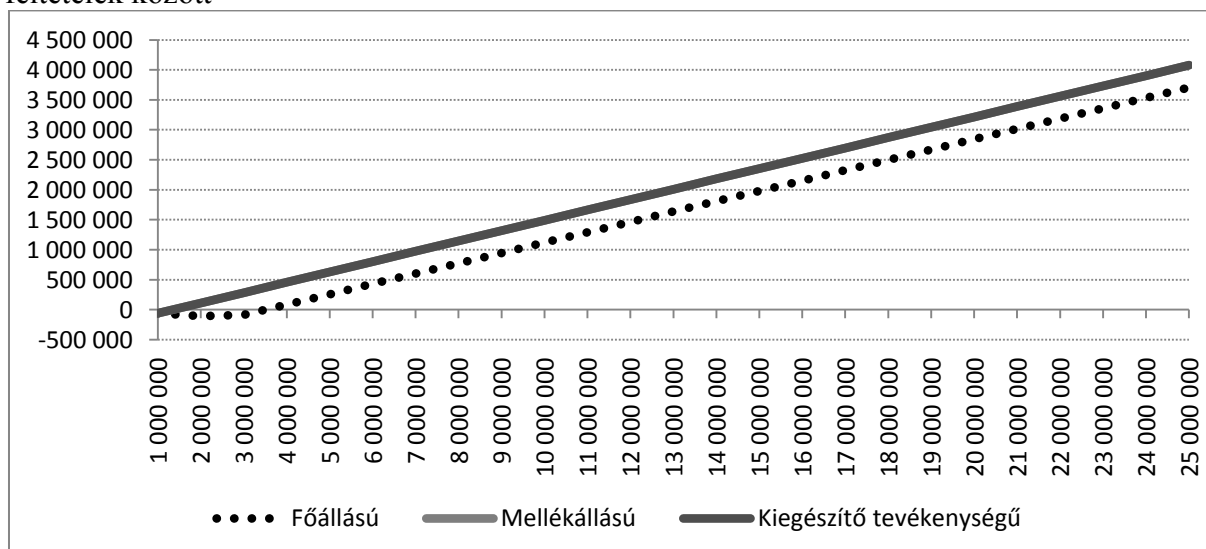
Forrás: Saját szerkesztés

2004-ben a mellékállású és a kiegészítő státuszú vállalkozások nettó jövedelem különbsége 1 millió forint árbevételi szintnél -53 ezer forintról 25 millió forint bevételnél 3,2 millió forintra emelkedett, ami az árbevétel 12,8 százaléka.

A főfoglalkozású vállalkozóknál a 4 millió forint nettó árbevételi szinttől kedvezőbb az EVA-t választani. A nettó árbevétel maximumánál 2,9 millió forinttal (11,6 %) haladja meg az egyszerűsített vállalkozói adót választó vállalkozás nyeresége az általános adózási feltételek szerint adózó vállalkozások nettó jövedelmét.

23. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2005-ben az EVA és az általános adózási feltételek között

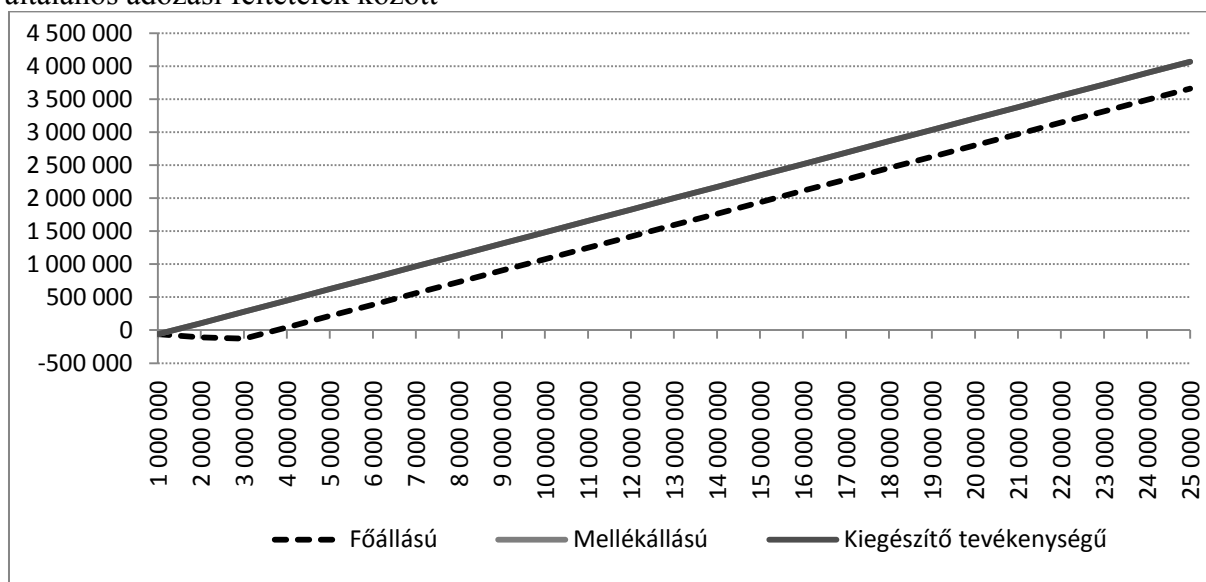
Forrás: Saját szerkesztés

A mellékállású és a kiegészítő státuszú vállalkozások nettó jövedelmének különbsége továbbra is nettó árbevétel növelésével lineárisan nőtt. Az első árbevételi szintnél -60 ezer forint volt, majd a fokozatos növekedés eredményeképp a maximális bevételi szintnél ez az érték több mint 4 millióra (16,3%) emelkedett.

A főfoglalkozású vállalkozóknak továbbra is 4 millió forint árbevételi szinttől éri meg az EVA-t választaniuk. A nettó árbevétel növelésének hatására az EVA által nyert nettó jövedelemtöbblet fokozatosan nő, így a legnagyobb nyereség a maximális nettó árbevételnél van, ahol a különbség a két adózási formánál jelentkező nettó jövedelem között több mint 3,7 millió forint (14,8 %).

24. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2006. I-III. negyedévében az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

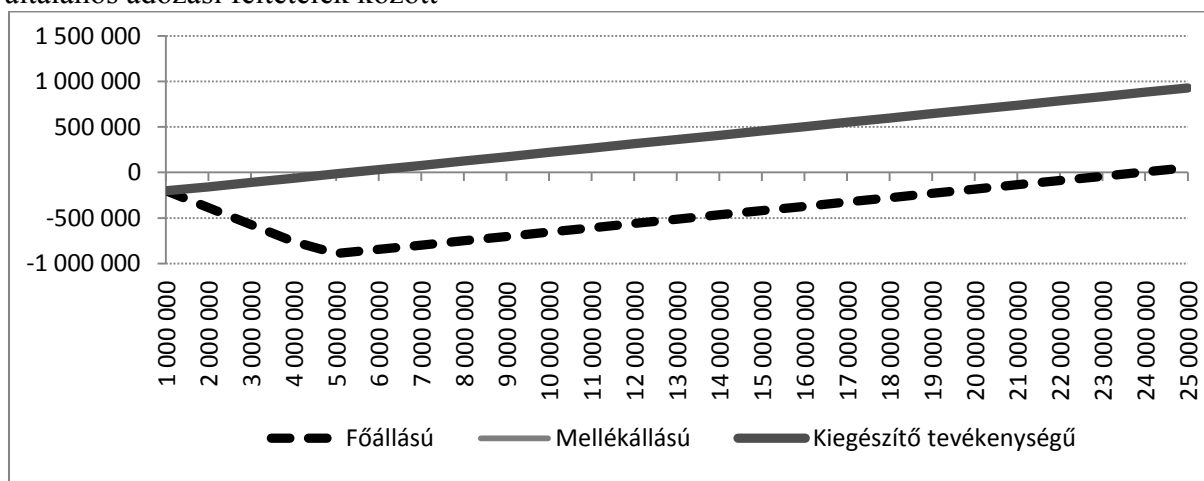
2006 első három negyedévében a nettó jövedelem különbségek az előző évhez képest kis mértékben csökkentek. Ebben az évben mind három vállalkozói formának -62 ezer volt a nettó jövedelme 1 millió forint nettó árbevétel mellett.

A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknál az érték folyamatosan az árbevétel növekedésével együtt növekedett 4,1 millió forintra (16,3 %)

Az egyszerűsített vállalkozói adót választó főállású egyéni vállalkozóknak a továbbra is veszteségesek voltak az általános feltételek szerint adózó vállalkozásokkal szemben az első három bevételi szinten. 4 millió forint felett itt is lineáris emelkedés látható a nettó jövedelem különbségben. Maximális árbevételi szint mellett 3,7 millió forinttal több nettó jövedelmet nyertek a másik adózási formával szemben (14,6 %).

25. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2006. IV. negyedévében az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

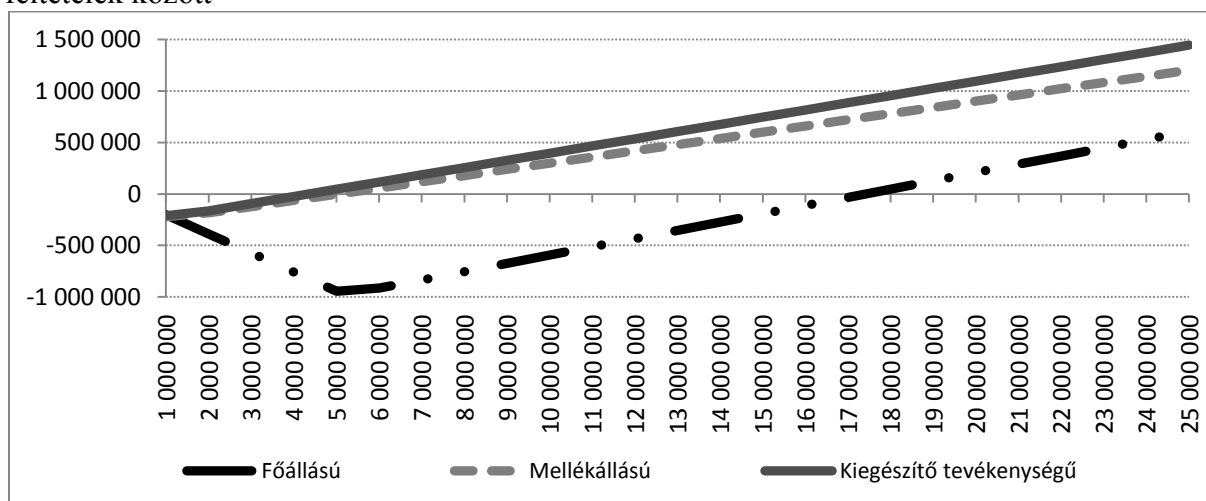
2006 negyedik negyedévében az EVA kulcs emelése miatt láthatóan romlott a nettó jövedelmekülönbség. Mindhárom vállalkozói formának az 1 millió árbevételnél jelentkező mérték - 200 ezer forint volt.

A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknál 6 millió forint árbevétel szintig, a főállású egyéni vállalkozóknál 24 millió árbevételig volt racionális az általános szabályok szerinti adózás választása.

A maximális árbevételnél sem nyertek annyit az EVA választásán, mint a korábbi években. Az EVA hatálya alá tartozó mellékállású és kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozók 25 millió forint nettó árbevétel szint mellett 928 ezer forinttal (3,7 %), a főállású egyéni vállalkozók ugyan ennél az árszintnél 54 ezer forinttal realizálhattak több nettó jövedelmet.

26. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2007-ben az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

2007-ben a 10. táblázatban bemutatott adóváltozások miatt javultak a nettó jövedelem különbségek az EVA alanyok számára. Ettől az évtől a járulék fizetési kötelezettségek változásának következtében a mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozók értéke eltérnek egymástól.

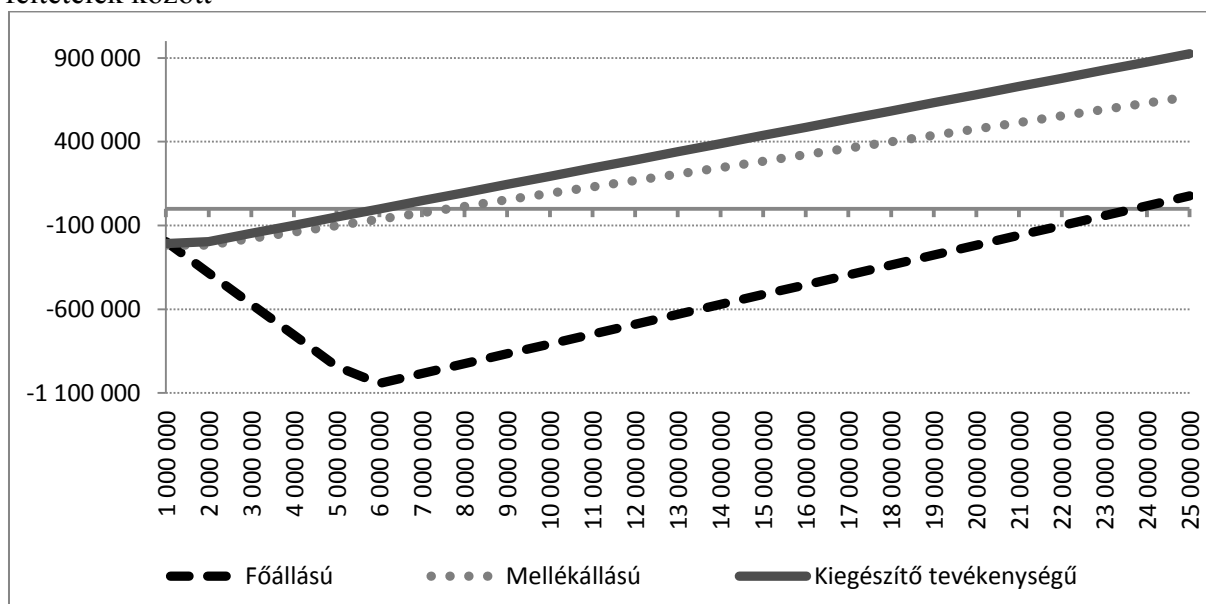
A mellékállású egyéni vállalkozók nettó jövedelem különbsége volt a legalacsonyabb a vállalkozó státuszok közül 1 millió forintnál. A mértéke -221 ezer forint volt és a maximális árbevételnél 1,2 millió forintra emelkedett (4,8 %).

A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak az első árbevételi szint mellett -211 ezer forint nettó jövedelem különbsége volt. Ennél a vállalkozói státusznál volt a legnagyobb a jövedelem különbség 25 millió forintnál, aminek a mértéke 1,4 millió forint (5,7 %).

A főállású egyéni vállalkozóknál 1 millió nettó árbevételi szint mellett -201 ezer forint volt a különbség és számukra 18 millió forintig az EVA szabályai szerint meghatározott nettó jövedelem alacsonyabb volt, mint az általános szabályok szerint kalkulált. A maximális árszintnél 609 ezer forintra nőtt a különbség (2,4 %).

27. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2008-ban az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

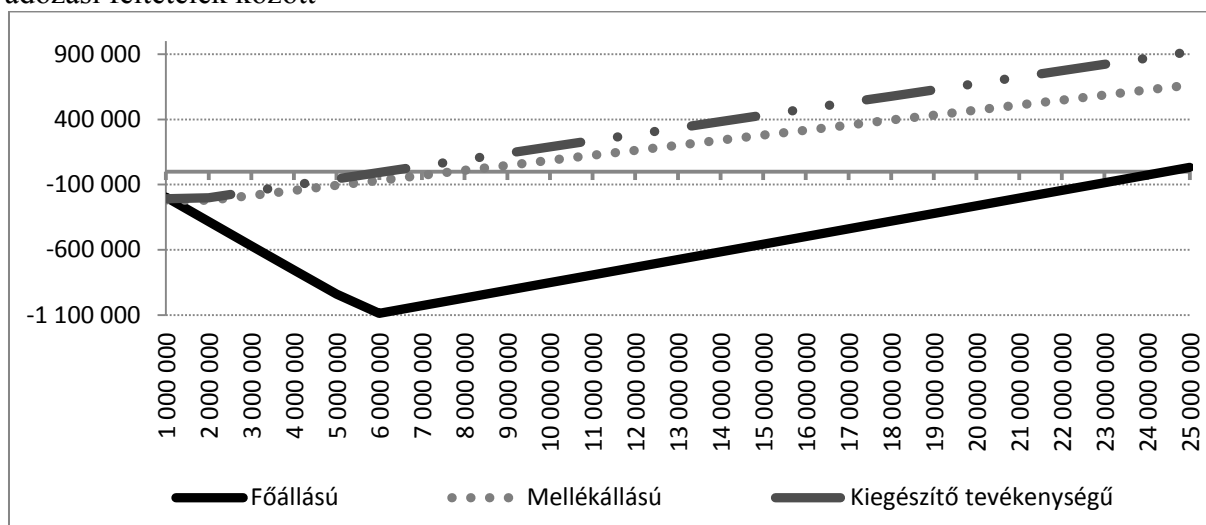
2008-ban a mellékállású egyéni vállalkozóknál a nettó jövedelem különbség az első bevételi összegnél -217 ezer forint volt és 8 millió forintos árbevételi szintig az általános szabályok szerint számolt nettó jövedelem meghaladta az EVA alapján számolt nettó nyereséget. Maximális árbevételi szintnél az EVA alany 669 ezer forinttal (2,7 %) több nettó jövedelmet szerzett.

A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknál 1 millió forint mellett az EVA szabályai szerint számolt nettó jövedelem 207 ezer forinttal kevesebb volt, mint az általános szabályok szerint. 25 millió forint árbevételnél azonban 924 millió forinttal (3,7%) több maradt a vállalkozásnál.

A főállású egyéni vállalkozóknak az első árbevételi szintnél -197 ezer forint volt a nettó jövedelem különbség. Ez az érték 6 millió forint árbevételig nagymértékben csökkent és ettől a mértéktől az árbevétel növekedés hatására folyamatosan nőtt. A maximális árbevételnél az érték 77 ezerre növekedett (0,3 %). Megszűnt az evások előző évi kedvezőbb helyzete. Az ok az általános módszer szerint adózók nyereséget terhelő adójának csökkenése.

28. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2009. I. félévében az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

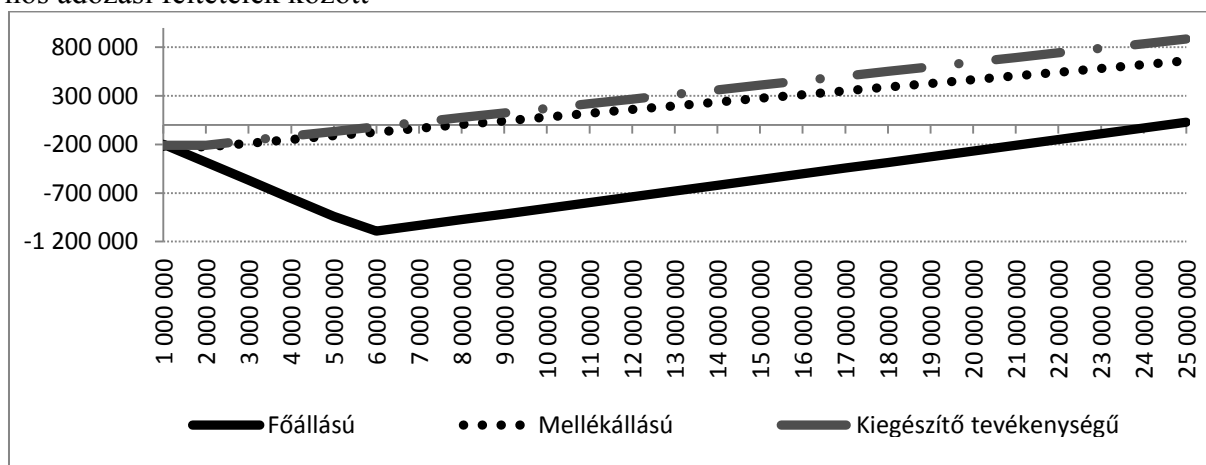
2009. első félévében a mellékállású egyéni vállalkozóknak az első árbevételi szintnél a nettó árbevétel különbség -218 ezer forint volt és egészen a 8 millió forintos árbevételi szintig az EVA által realizált nettó jövedelem kevesebb volt, mint az általános szabályok szerinti. Maximális árbevételi szintre 664 ezer forintra nőtt (2,7%).

A kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozó nettó jövedelem különbsége a nettó árbevétel emelés hatására -208 ezer forintról 919 ezer forintra emelkedett (3,7%).

A főállású egyéni vállalkozónak 1 millió forint árbevétel mellett -198 ezer forint volt a különbség, ami 6 millió forintig folyamatosan csökkent, majd elkezdett az árbevétel további növelésének hatására emelkedni. Egyedül a 25 millió forint árbevétel mellett haladta meg az EVA szerint számolt nettó jövedelem az általános szabályok szerintit, ennél a szintnél a különbség 32 ezer forint volt (0,1%).

29. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2009. II. félévében az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

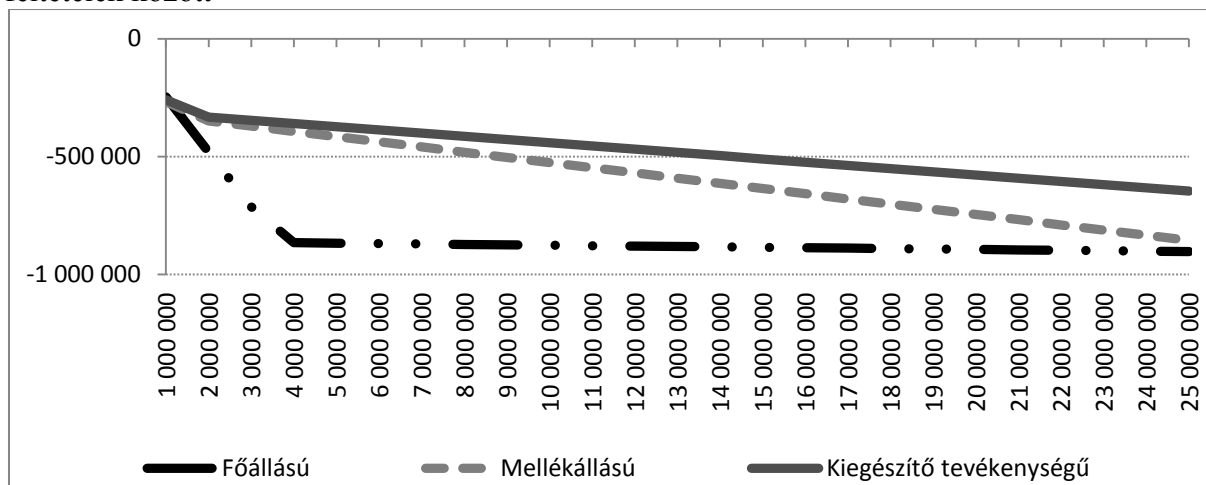
2009. év második felében kismértékben változtak az értékek. A mellékállású egyéni vállalkozóknál a különbség az árbevétel emelés hatására -218 ezer forintról 659 ezer forintra nőtt (2,6%).

A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknál 1 millió forint árbevételnél a nettó jövedelem különbség -209 ezer forint volt, ami 25 millió árbevételnél 884 ezer forintra emelkedett (3,5%).

A főállású egyéni vállalkozó első hat bevételi szintjénél fokozatosan csökken az EVA szerinti nettó jövedelem a másik adózási formához képest. Ebben az időszakban is csak a 25 milliónál nyer a vállalkozás az EVA választásával, ennél az árbevételnél a különbség mértéke 27 ezer forint.

30. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2010-ben az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

2010-től kezdődően az adott költségszint mellett az árbevétel növelésével az EVA szabályai szerint számolt nettó jövedelem folyamatosan csökken az általános szabályok szerint számolthoz képest. (Ez annak köszönhető, hogy a 43 százalékos egyensúlyi költséghányad egy felfelé kerekített érték, így kis mértékben több költséget jelent, ami rontja az EVA választásának a racionalitását.)

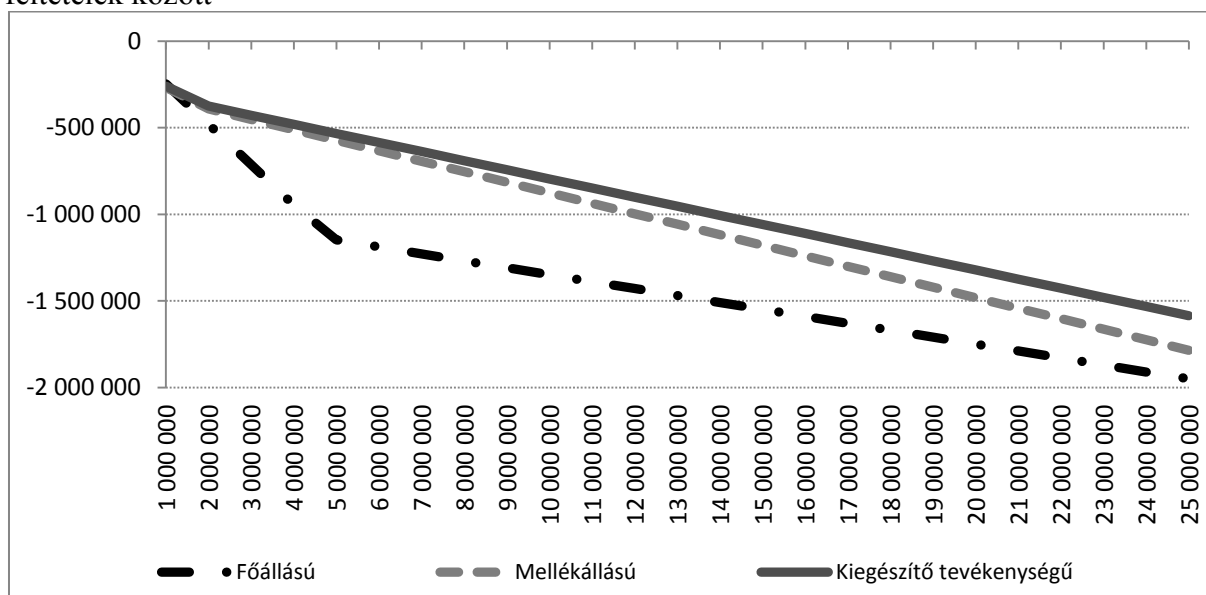
A mellékállású egyéni vállalkozóknak 1 millió forint árbevételi szinten -268 ezer forint nettó jövedelem különbség keletkezik, ami fokozatosan csökken, 25 milliónál már -856 ezer forintra esik, ami azt jelenti, hogy az EVA-t választó vállalkozásoknak 856 ezer forinttal kevesebb nettó jövedelme keletkezik, mint akik az általános szabályok szerint adóznak.

A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozók számára ez az érték az első árbevételi szinten -259 ezer forint volt és az árbevétel maximális növelésével -646 ezer forintra csökkent.

A főállású egyéni vállalkozóknál ez az érték -248 ezer forintról -903 ezer forintra változott az árbevétel növelés hatására.

31. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2011-ben az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

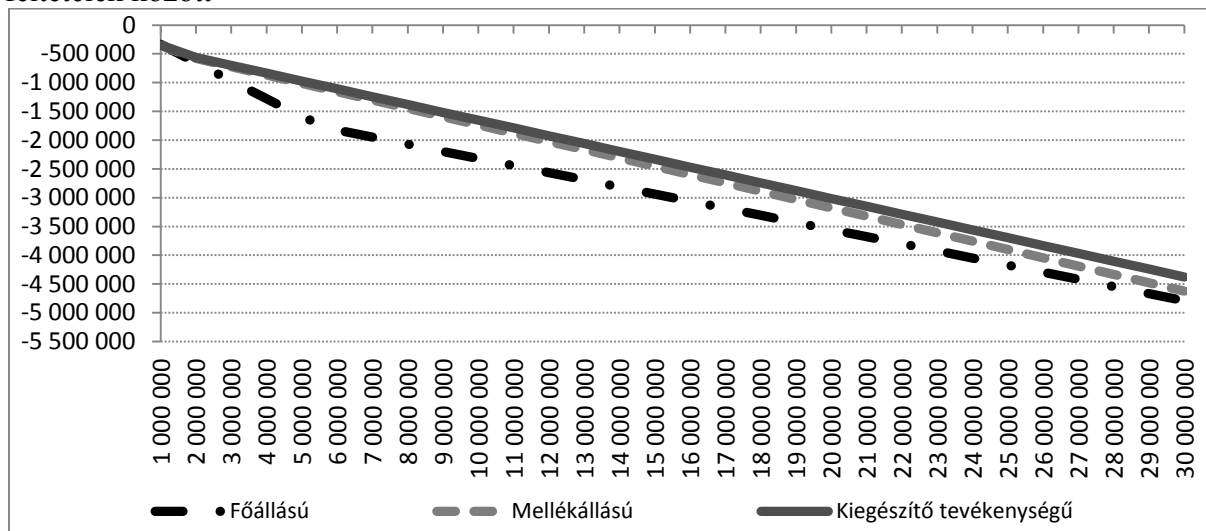
2011-ben az árbevétel növekedése miatt az előző évhez viszonyítva nagyobb mértékben romlik az EVA alanyok nettó jövedelme a másik adózási formához képest.

A mellékállású egyéni vállalkozásoknál az érték -269 ezer forintról -1,8 millió forintra, a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozásoknál -261 ezer forintról -1,6 millió forintra csökkent.

A főállású egyéni vállalkozásoknál a nettó jövedelem különbség -248 ezer forintról -1,9 millió forintra változott.

32. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2012-ben az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

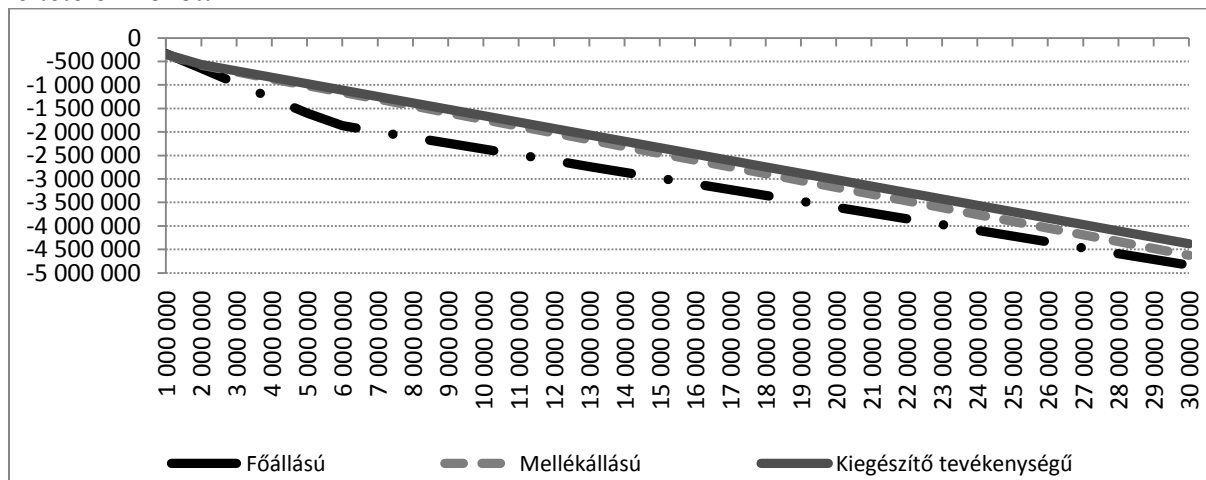
2012. évben tovább romlott az EVA-t választók nettó jövedelme, és az egyes vállalkozói státuszoknál a jövedelem különbség mértéke az előző évhez képest meredekebben csökkent.

A mellékállású EVA-t fizető egyéni vállalkozóknál 1 millió forintos árbevételi szintnél -355 ezer forint volt a nettójövedelem veszteség az általános szabályok szerint adózókkal szemben. A kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozásoknál -347 ezer forint, a főállású egyéni vállalkozóknál -334 ezer forint volt ez az érték.

Az árbevétel növelésének hatására mindhárom vállalkozói státusznak egyre jobban megérte a vállalkozói személyi jövedelemadó szerint adóznia. A maximális bevételi határnál a mellékállású egyéni vállalkozónál -4,6 millió, a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozónál -4,4 millió, a főállású egyéni vállalkozónál -4,8 millió különbség keletkezett.

33. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének különbsége 2013-ban az EVA és az általános adózási feltételek között

Forrás: Saját szerkesztés

2013. évben az előző évhez képest nagyon kis mértékben változtak az értékek.

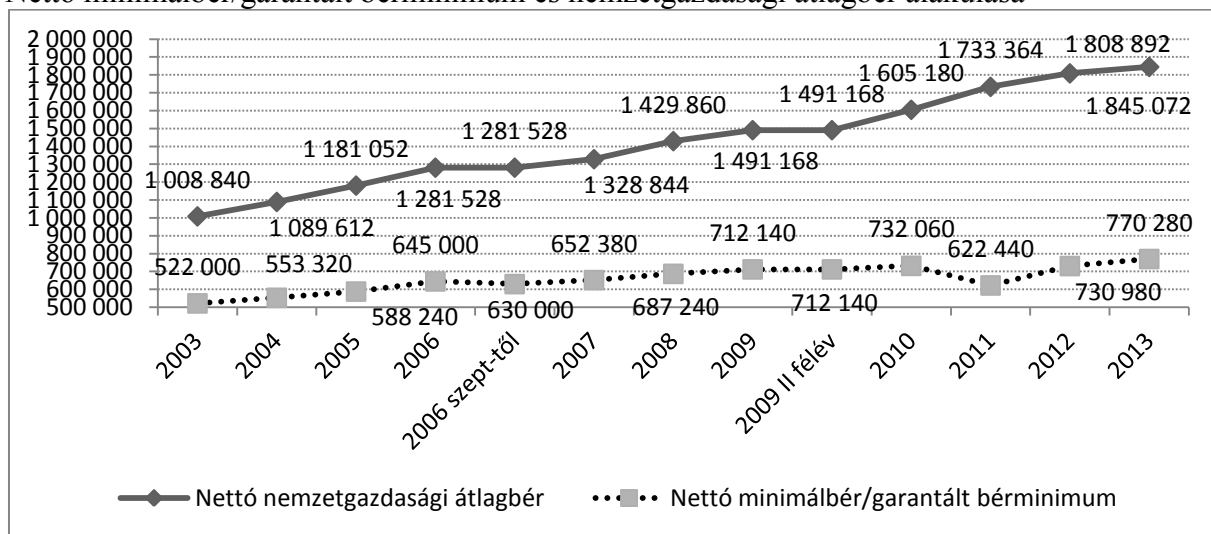
A főállású egyéni vállalkozóknak 1 millió forint árbevétel mellett 252 forinttal csökkent a nettó árbevétel különbség az előző évhez viszonyítva, míg 30 millió árbevételnél 45 ezer forinttal. Ugyanezek az értékek a mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknál 251 forinttal és ezer forinttal csökkentek.

4.2.3. Az EVA-t választó egyéni vállalkozók nettó jövedelmének alakulása

Ebben a fejezetben azt vizsgálom, hogy milyen feltételek mellett választhatják az EVA szerinti adózást azok a vállalkozók, akik számára az adózás egyszerűsítésének céljai közül nem a nettó jövedelem növelése a fontos, hanem az adminisztrációs terhek csökkentése. Az adókockázat csökkentése. Természetesen az ilyen preferenciával rendelkező vállalkozók számára is van alsó jövedelem korlát. Dolgozatomban ilyennek tekintem az adott évben megállapított nettó minimálbért, illetve a nemzetgazdasági nettó átlagkeresetet.

34. ábra

Nettó minimálbér/garantált bérminimum és nemzetgazdasági átlagbér alakulása

Forrás: Saját szerkesztés

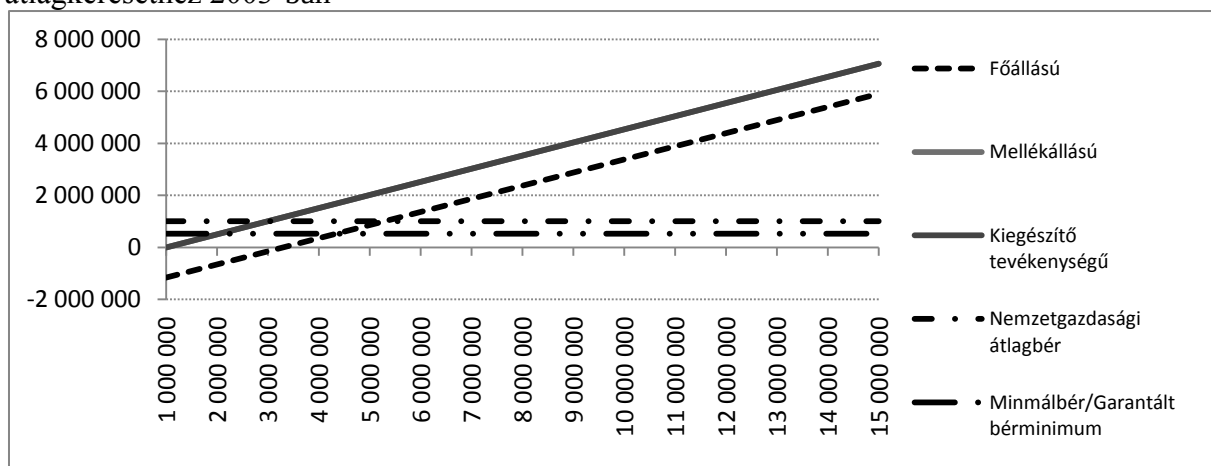
Elméletben, az egyéb foglalkoztatási korlátokat figyelembe véve ez a jövedelemszint alkalmazotti jogviszonyban is elérhető. Tehát a vállalkozói lét választásánál ez az egyik alternatíva.

A nettó minimálbér és nemzetgazdasági átlagbér még ilyen mértékű absztrakció mellett is csak a főállású vállalkozói státuszban jelent alternatívát. Hiszen a másik két státuszban a főállásból, vagy nyugdíjból biztosítottak tekinthető ez a jövedelmi szint.

Az előző fejezetek gyakorlatát követve évenként bemutatom az egyes vállalkozói státuszok nettó jövedelmének alakulását a nettó árbevétel függvényében.

35. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2003-ban

Forrás: saját szerkesztés

A mellékállású és a kiegészítő státuszú egyéni vállalkozók nettó jövedelme között nincs különbség. Ennél a két státusznál a jövedelem már egymillió forint árbevételnél alig marad el a pozitív tartománytól. Tehát ilyen árbevételi szint mellett is van értelme EVA-s egyéni vállalkozást létrehozni.

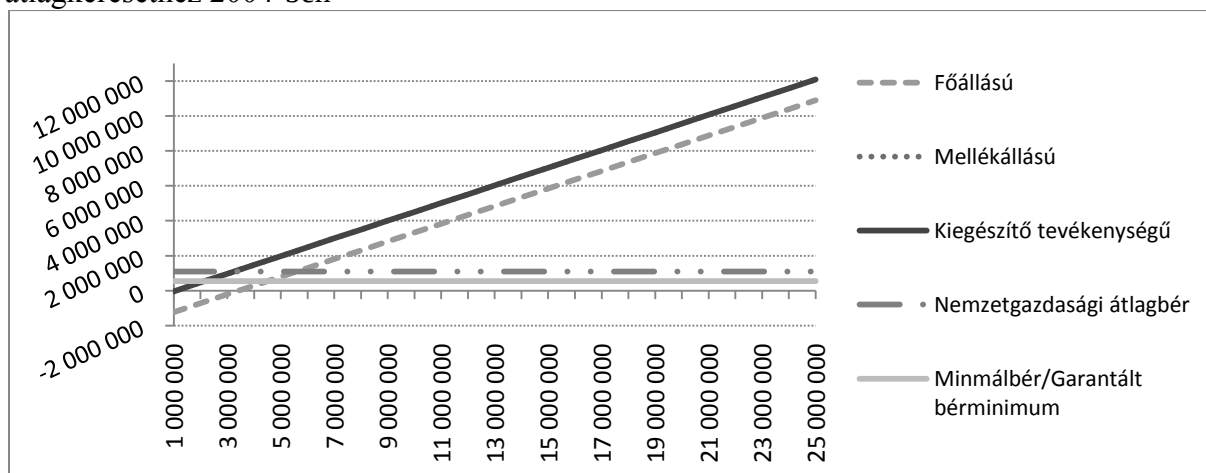
A főállású státuszú egyéni vállalkozó 3,5 millió forintos nettó árbevétel mellett lesz nyereséges. A nettó minimálbér eléréséhez 4 millió forint, a nemzetgazdasági nettó jövedelemhez pedig 5,5 millió forint nettó árbevételre van szükség.

A főállású és a másik két státusz közti jövedelemkülönbség nem lényeges. Alig haladja meg az egymillió forintot.

A jövedelem változása lineáris. Főállású státuszban a nettó jövedelem/nettó árbevétel arány mínusz 116- plusz 39 százalék között változik. Mellékállású és kiegészítő tevékenységű státuszban ez az arányszám mínusz egy és plusz negyvenhét százalék között változott.

36. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2004-ben

Forrás: saját szerkesztés

Egymillió forintos árbevételnél a nettó jövedelmek az egyes státuszoknál csökkentek. A növekedés üteme megegyezett a 2003. évivel.

A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozóknak a nettó jövedelme továbbra is csak kis mértékben van a pozitív tartomány alatt.

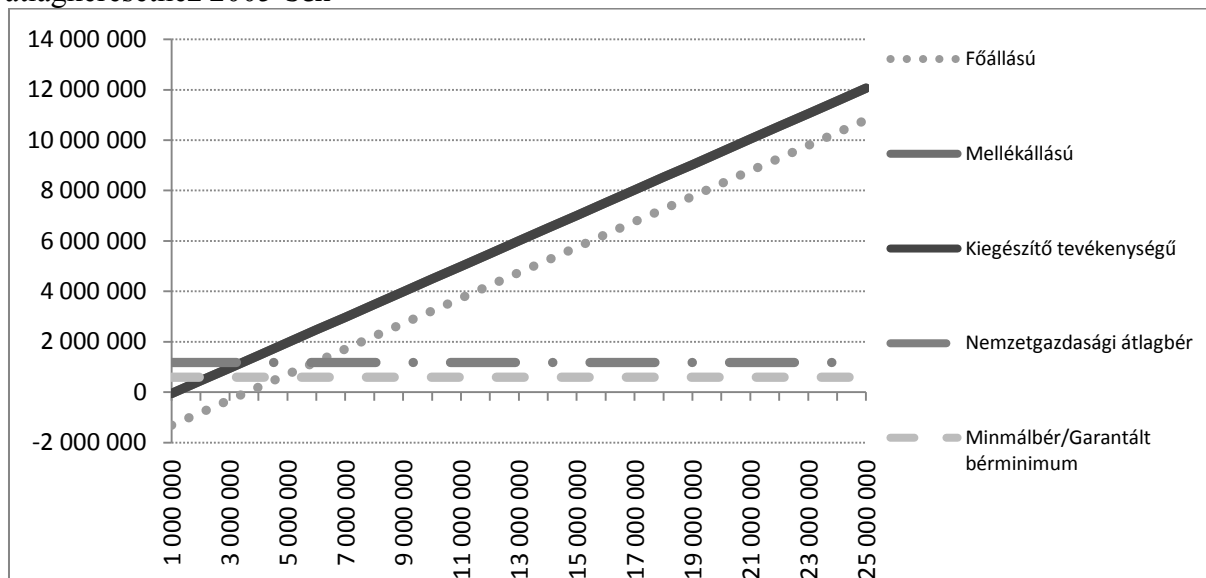
A főállású egyéni vállalkozó ebben az évben is 3,5 millió forintos nettó árbevételtől nyereséges. A nettó minimálbért 4,5 millió forintos, a nemzetgazdasági átlagbért 5,5 millió forintos nettó árbevételi szintnél haladták meg.

A főállású és a másik két státusz közti jövedelemkülönbség az előző évhez képest nagyon kis mértékben növekedett, de még ennél az évnél sem jelentős.

2004-ben a főállású egyéni vállalkozók nettó jövedelem/nettó árbevétel aránya mínusz 122 és plusz 44 százalék között változik. Mellékállású és kiegészítő tevékenységű státuszban ez az arányszám mínusz 4 – plusz 48 százalék között változott.

37. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2005-ben

Forrás: saját szerkesztés

2005-ben a nettó jövedelem értékek kismértékben tovább csökkentek az előző évhez képest.

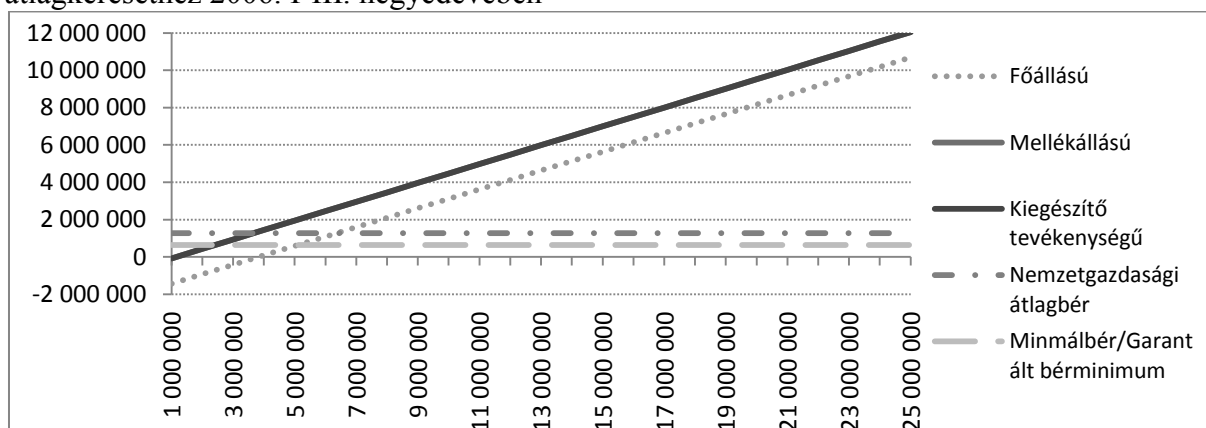
A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozók esetén továbbra sem jelentős a veszteség egy millió forintos árbevétel esetén, mivel az adminisztrációs költségek csökkentésével ezt az összeget kompenzálni tudják.

A főállású egyéni vállalkozók 4 millió forint nettó árbevételi szinttől lesznek nyereségesek. A nettó jövedelmük a minimálbért 4,5 millió forinttól a nemzetgazdasági átlagbért 6 millió forinttól haladja meg.

Főállású státuszban a nettó jövedelem/nettó árbevétel arány mínusz 132 – plusz 43 százalék között változik. Mellékállású és kiegészítő tevékenységű státuszban ez az arányszám mínusz 6 – plusz 48 százalék között változott.

38. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2006. I-III. negyedévében

Forrás: saját szerkesztés

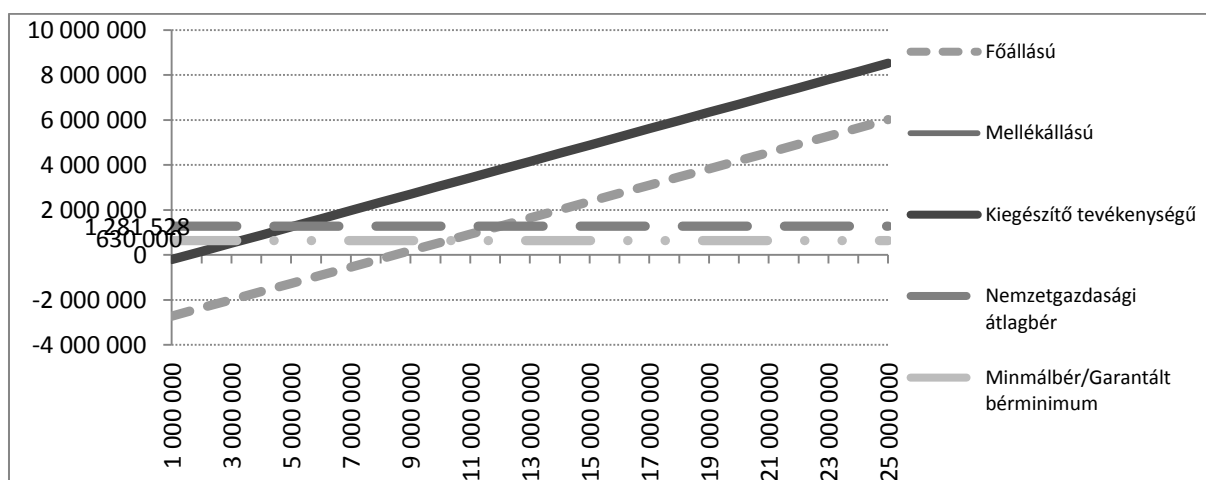
A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet végző státuszoknál továbbra is csak jelentéktelen veszteség keletkezik egy millió árbevételnél, a vállalkozó nettó jövedelme -74 ezer forint volt.

A főállású egyéni vállalkozók EVA szerinti adózása 4 millió forint árbevétel felett volt nyereséges és 5 milliónál érte el a nettó minimálbért és 6,5 millió árbevételnél a nemzetgazdasági nettó átlagbért.

Főállású egyéni vállalkozóknál a nettó jövedelme a nettó árbevételhez viszonyítva mínusz 143 – plusz 43 százalék között alakult. Mellékállású és kiegészítő tevékenységű státuszban ez az arányszám mínusz 8 – plusz 48 százalék között változott.

39. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2006. IV. negyedévében

Forrás: saját szerkesztés

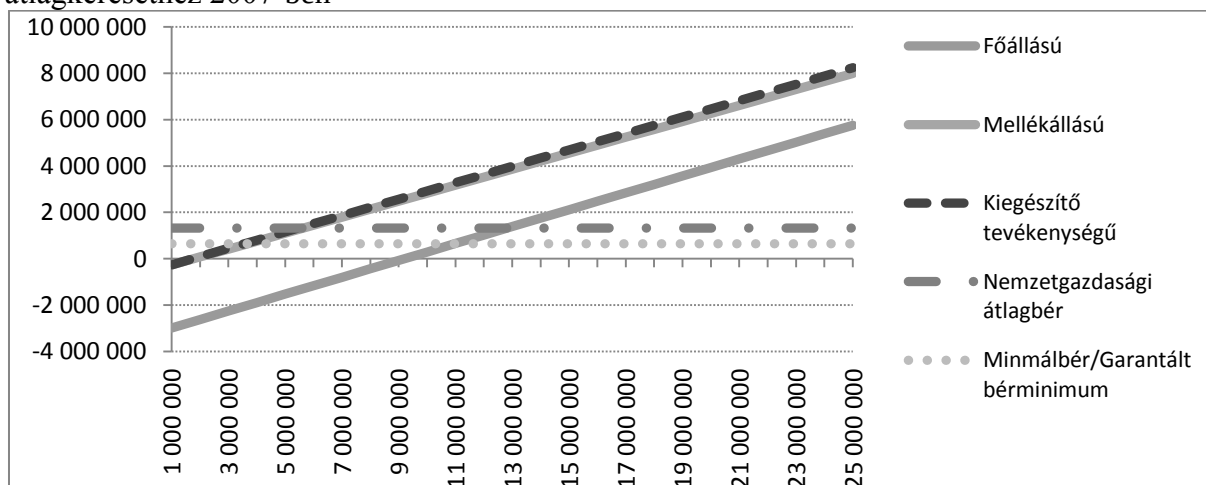
Az 1 millió forintnál keletkező veszteség a mellékállású és a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozóknál az előző évekhez képest jelentősebb, 211 ezer forint.

A főállású egyéni vállalkozók és a másik két vállalkozói státusz nettó jövedelme közötti különbség több mint 2 millióra nőtt, mivel a főállású státuszúaknak a nettó jövedelme az egyes árbevételi szinteken jelentős mértékben csökkent. Ennél a vállalkozói formánál 8,5 millió forintig veszteség keletkezik, 10,2 millió forintnál éri el a nettó minimálbért és 12 millió forint árbevételnél haladja meg a nemzetgazdasági átlagkeresletet.

Főállású státuszban a nettó jövedelem a nettó árbevétel mínusz 272 – plusz 24 százaléka között változik, ami a mellékállású és kiegészítő tevékenységű státuszban mínusz 21 – plusz 34 százalék között változott.

40. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2007-ben

Forrás: saját szerkesztés

Ettől az évtől a mellékállású és a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozók nettó jövedelme kis mértékben eltér egymástól, a járulékfizetési kötelezettségek változásának hatására.

Az 1 millió forint árbevételi szintnél a mellékállású egyéni vállalkozóknak 269 ezer forint, a kiegészítő tevékenységet folytató státuszánál 259 ezer forint veszteség keletkezik.

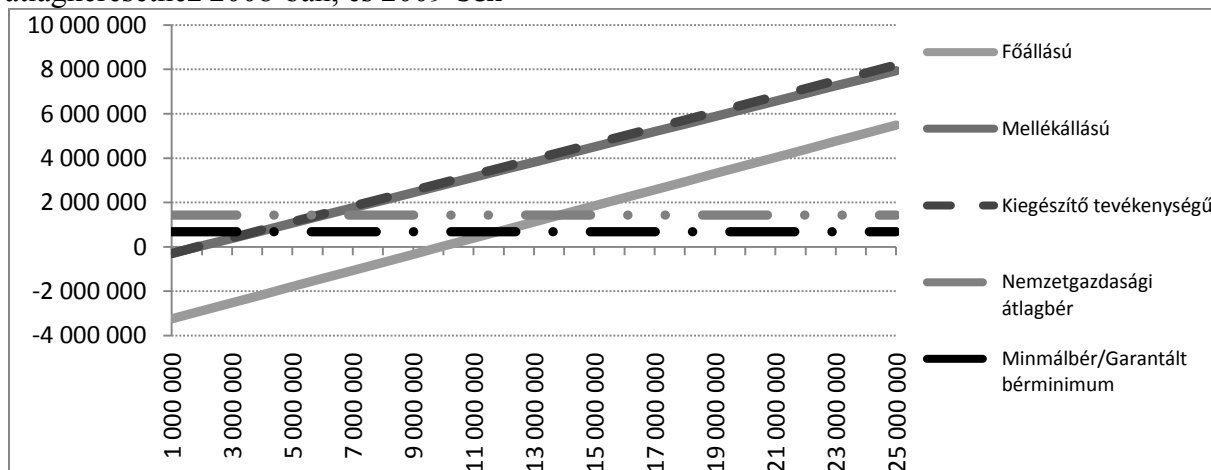
A főállású egyéni vállalkozók 9 millió forintos árbevételi szinttől lettek nyereségesek és 11 millió forintnál érték el a nettó minimálbért, 12,7 millió forintnál a nemzetgazdasági átlagbért.

Főállású státuszban a nettó jövedelem/nettó árbevétel arány mínusz 298 – plusz 23 százalék között mozgott, míg a mellékállású státuszban ez az arányszám mínusz 27 – plusz 32 száza-

lék, kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknál mínusz 26 – plusz 33 százalék között változott.

41. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2008-ban, és 2009-ben

Forrás: saját szerkesztés

2008. évben a mellékállású egyéni vállalkozóknak és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknak a nettó jövedelem szintjei nagyon kis mértékben tértek csak el egymástól, azonban ez a különbség az árbevétel növekedésével arányosan nőtt. Mind a két vállalkozási formának 2 millió forint árbevételtől vált nyereségesé a tevékenysége.

A főállású egyéni vállalkozóknak 10 millió forintos árbevételi szint alatt vesztesége volt. A minimálbért 11,5 millió forint, a nemzetgazdasági átlagbért 14 milliónál haladta meg a nettó jövedelme.

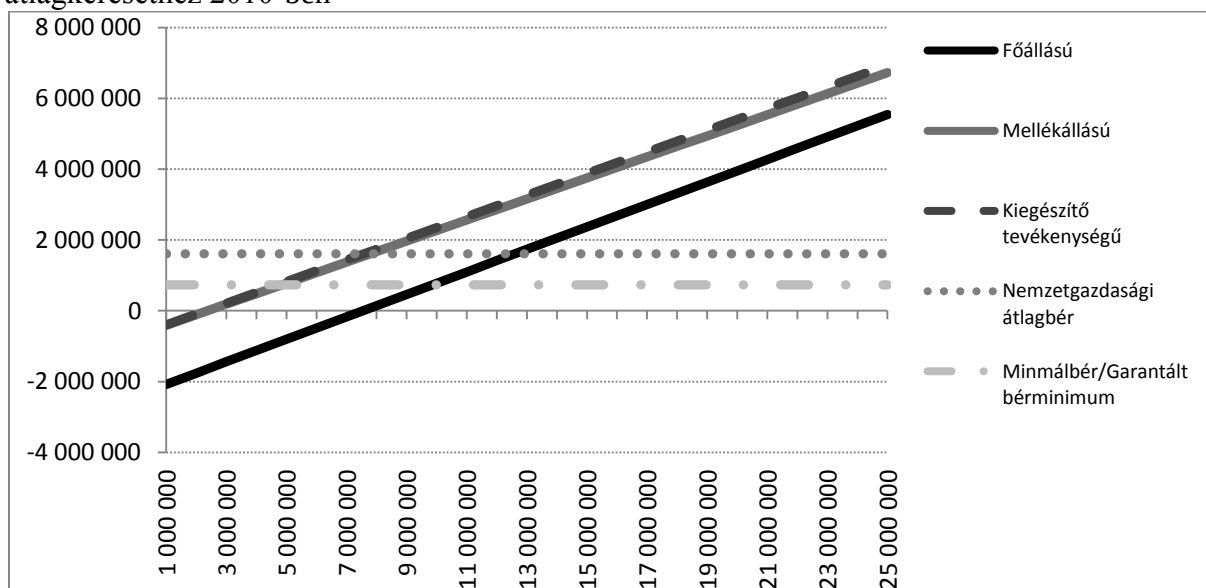
A főállású egyéni vállalkozók és a kiegészítő tevékenységet folytató státusz nettó jövedelme közötti különbség fokozatosan csökkent, mivel a főállású egyéni vállalkozóknak a nettó jövedelme nagyobb mértékben nőtt az árbevétel emelkedésének hatására, így a kezdeti 3 millió forint különbség 2,5 millió forintra csökkent.

Főállású státuszban a nettó jövedelem a nettó árbevétel mínusz 325 – plusz 22 százaléka között mozog, míg ez az érték a mellékállású vállalkozóknak mínusz 30 – plusz 32 százalék és kiegészítő tevékenységű státuszban mínusz 29 – plusz 33 százalék között változott.

2009-ben – a félevesi adóváltozás ellenére – lényeges változás a vállalkozások helyzetében nem történt az előző évihez képest. Az infláció és a minimálbér emelés hatását nem tartottam szükségesnek önálló ábrán bemutatni.

42. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2010-ben

Forrás: saját szerkesztés

2010-ben a főállású egyéni vállalkozóknak a nettó jövedelem szintjei javultak, ami annak köszönhető, hogy az addig 200 százalékos járulék alapot 100 százalékosra csökkentették, így a közterhek kisebb kiadást jelentettek ennek a vállalkozói státusznak. Azonban a másik két státusznak tovább romlott a nettó jövedelem alakulása.

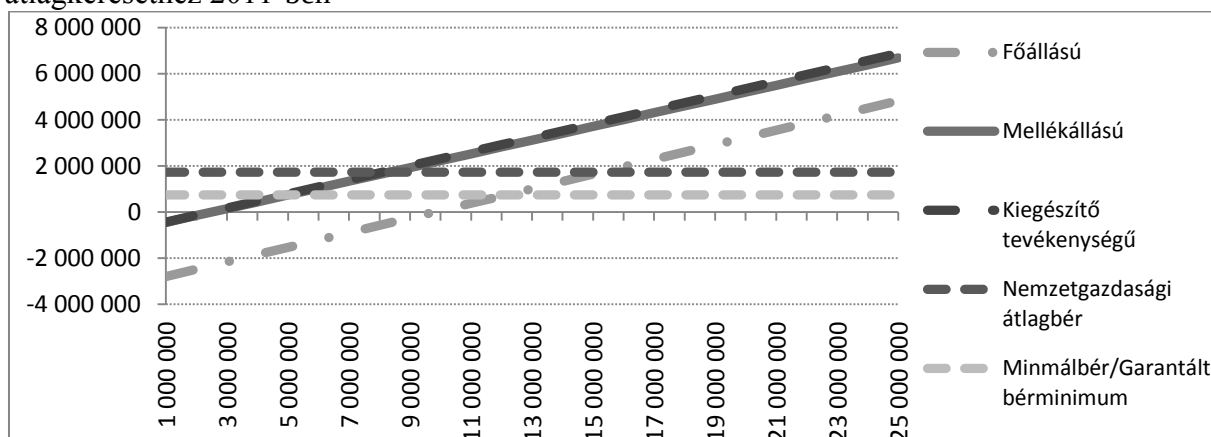
A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozóknak több mint 2 millió forint éves árbevétel felett vált nyereségessé a tevékenységük

A főállású egyéni vállalkozók ebben az évben 7,5 millió forint alatt voltak veszteségesek, a minimálbért 10 millió forintnál, a nemzetgazdasági átlagbért kicsivel kevesebb, mint 13 millió forintnál érték el.

A főállású egyéni vállalkozók nettó jövedelem és nettó árbevétel aránya mínusz 208- plusz 22 százalék között változott. A mellékállású státuszúaknál ez az arányszám mínusz 41 – plusz 27 százalék, a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozóknál mínusz 40 – plusz 28 százalék között alakult.

43. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2011-ben

Forrás: saját szerkesztés

Az előző évhez képest tovább romlott mindhárom vállalkozói státuszuk nettó jövedelme.

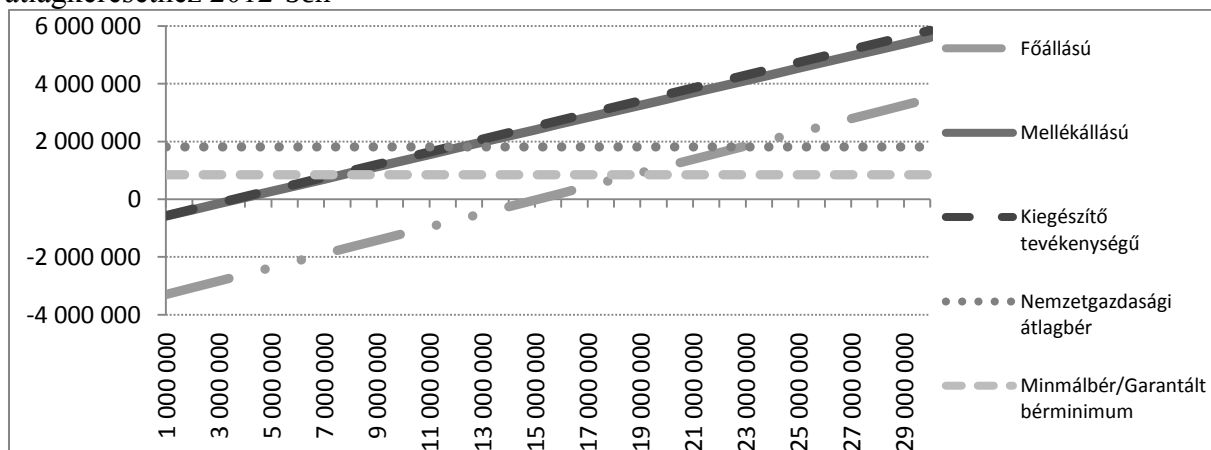
A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozóknak 2,5 millió forintig veszteséges volt a működésük.

A főállású egyéni vállalkozók 10 millió forint árbevételtől realizálhattak nyereséget. A nettó jövedelmük 12 millió forintnál éri el a minimálbért és 15 millió forintnál a nemzetgazdasági nettó bért.

A nettó jövedelem a nettó árbevétel arányában főállású egyéni vállalkozóknál mínusz 278 – plusz 19 százalék, a mellékállású státuszúaknál mínusz 47 – plusz 27 százalék, valamint a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknál mínusz 44 – plusz 28 százalék között változott.

44. ábra

Egyéni vállalkozók nettó jövedelmének viszonya a nettó bérminimumhoz és nemzetgazdasági átlagkeresethez 2012-ben

Forrás: saját szerkesztés

A főállású egyéni vállalkozók és a másik két státusz nettó jövedelme az előző évhez képest távolodott egymástól, 1 millió forint árbevételi szintnél a különbség 2,8 millió forint volt. Az első árbevételi összegnél a kiegészítő tevékenységet folytató és a mellékállású egyéni vállalkozók nettó jövedelme továbbra közel azonosak voltak.

Mindhárom státusznak különböző mértékben változtak az eredményei az árbevétel növekedésének hatására. A főállású egyéni vállalkozók és a mellékállású egyéni vállalkozók közötti különbség fokozatosan csökkent, maximális árbevételi szintnél 2,1 millió forint volt. A kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozók és a mellékállású egyéni vállalkozók közötti különbség viszont folyamatosan nőtt, a kezdeti 9 ezerről 244 ezer forintra emelkedett.

A mellékállású és a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóknak 3,5 millió forint felett vált nyereségessé a működés.

A főállású státuszúaknál 15 millió forintnál lett pozitív az eredmény valamint 19 millió forintnál érte el a minimálbért és 22,5 millió forintnál a nettó nemzetgazdasági átlagbért.

Főállású státuszban a nettó jövedelem a nettó árbevétel mínusz 330 – plusz 12 százaléka között mozog, míg ez az érték a mellékállású vállalkozóknak mínusz 58 – plusz 18 százalék és kiegészítő tevékenységű státuszban mínusz 57 – plusz 19 százalék között változott.

2013-ban – a 2008-2009 közötti időszakhoz hasonlóan – az adózási, gazdálkodási feltételekben nem következett be lényeges változás.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

Az elemzésekből látható, hogy a kezdetben a vállalkozások többségének megérte az egyszerűsített vállalkozói adózást választani. Azonban a Törvényhozók célja a költségvetési bevétel növelése volt, továbbá az EVA hatályba lépésekor meghatározott kedvező feltételeket folyamatosan rontották, hogy egyre kevesebb vállalkozásnak érje meg belépni a hatálya alá.

A költségvetési bevétel többlet az EVA kulcs emeléseinek hatására növekedett. Az adó bevezetésének évében ez az érték csupán 8 százalék volt, majd többszöri emelkedés következtében 2012-re 21 százalékra változott.

Az adóváltoztatások hatására az egyensúlyi költséghányad fokozatosan és drasztikusan csökkent. Míg az EVA bevezetésének évében a bevételeknél és költségeknél általános kulcsú általános forgalmi adót használó egyéni vállalkozóknak 70 százalékos költségszintig érte meg ezt az adónemet választani, addig 2013-ra ez a szint 23 százalékra esett. Látható hogy ezt az adót racionálisan választók köre a szellemi tevékenységet végző vállalkozókra szűkült.

A költséghányad mellett a nettó árbevétel alakulásának is nagy hatása van arra, hogy kinek éri meg ezt az adónemet választani. A vizsgálatokból kiderült, hogy a bevétel növelésének hatására az adóteher többlet csökken. Továbbá az egyensúlyi költségszint alatti költségszinttel működő vállalkozásoknál, az árbevétel növekedésével az EVA szerinti nettó jövedelem és az általános szabályok szerint számolt nettó jövedelem különbsége folyamatosan nő. Azonban ha az egyensúlyi költségszint felett végzi a vállalkozó a tevékenységét, akkor a vállalkozás a másik adózási módhoz képest veszteségessé válik, és az árbevétel emelésével csak tovább fokozza veszteségét.

Az elemzésben az is megfigyelhető, hogy a különböző egyéni vállalkozói státuszokra különböző mértékben hatottak a vizsgált időszak alatt bekövetkező adó változások. A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozások számára a legkedvezőbb ez az adónem, mivel minden évben neki keletkezett a legkevesebb adóteher többlete és a legtöbb nettó jövedelem eltérése valamint nettó jövedelme.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Csátaljay Zsuzsanna (2003): **Az egyszerűsített vállalkozói adó és az áfa összefüggései, kapcsolódási pontjai**, Adó 2003, XVII. évf. (4-5) 43-52 p.
- Adókalauz: <http://nav.gov.hu/data/cms113333/adokalauz.pdf>
- Kisadózó vállalkozások tételes adója alá történő bejelentkezés, Adókódex 2013, XXII évf. (5) 10-11 p.
- Egyéni vállalkozó vagy adószámos magányszemély?, Adóvilág 2013, XVII. évf. (4) 22-31 p.
- Dr. Herich György (2012): **Adótan**, Pécs, Penta Unió Oktatási Centrum, ISBN: 978 963 89210 7 9
- Dr. Kiss Árpád PhD (2013): **Alapismeretek az adószámvitelből és a vezetői számvitelből jegyzet és feladatgyűjtemény menedzserképzéshez** (2013), Győr, UNIVERSITAS-GYŐR Nonprofit Kft., ISBN: 978 615 5298 06 6
- Galántainé Máté Zsuzsanna (2005): **Adó (rendszer) tan: EU-konform magyar adók**, Budapest, Aula, ISBN: 963 9585 64 5
- Az egyszerűsített vállalkozói adóról, HVG ADÓ 2012 (2011/4.) 151-161 p.
- Központi Statisztikai Hivatal: **A központi költségvetés bevételei**
 - 2010: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qse006d.html
 - 2012: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qse006h.html
- Magyarország alaptörvénye 2011. április 25. ,
<http://www.kormany.hu/download/0/3a/d0000/Magyarorsz%C3%A1g%20Alapt%C3%B6rv%C3%A9nye.pdf#!DocumentBrowse>
- Nemzeti Adó és Vámhivatal információs füzetek:
 - **Az egyszerűsített vállalkozói adó 2013. évi legfontosabb szabályai**
http://www.nav.gov.hu/data/cms280497/5._fuzet___Az_egyszerusített_vallalkozoi_ado_2013.evi_legfontosabb_szabalyai.pdf
 - **A személyi jövedelemadó törvény hatálya alá tartozó egyéni vállalkozók jövedelmének meghatározására és járulékfizetésére vonatkozó alapvető szabályok**
http://nav.gov.hu/data/cms182772/3._fuzet___A_szemelyi_jovedelemado_torveny_hatalya_ala_tartozo_egyen_i_vallalkozok_jovedelmenek_meghatarozasa_sara_es_jarulekfizetesere_vonatkozó_alapvető_szabályok.pdf
 - **A cégautó adó és az azzal összefüggő egyes személyi jövedelemadó kérdések 2013**
http://www.nav.gov.hu/data/cms279022/2013_Infofuzet___Cegautoado_20130617.pdf
 - **EKHO 2013:**
http://www.nav.gov.hu/data/cms280374/7._fuzet_EKHO_2013.pdf
- Semjén András, Tóth István János, Fazekas Mihály: **Az egyszerűsített vállalkozói adó tapasztalatai vállalkozói interjúk alapján** (2009)
http://econ.core.hu/file/download/ktik11/ktik11_10_eva.pdf

MELLÉKLETEK

1. Melléklet: Foglalkoztatót terhelő közterhek

Foglalkoztatót terhelő nyugdíjjárulék, szociális hozzájárulási adó

Év	Kulcs				Kötelező adóalap				
	Fő/Mell	Mell EVA	Kieg	Kieg Eva	Fő	Mell	Mell EVA	Kieg	Kieg EVA
2003	18,00%	0,00%	5,00%	0,00%	Minbér	Nincs		Nincs	Nincs
2004	18,00%	0,00%	5,00%	0,00%	Minbér	Nincs		Nincs	Nincs
2005	18,00%	0,00%	5,00%	0,00%	Minbér	Nincs		Nincs	Nincs
2006 I-III. negyedév	18,00%	0,00%	5,00%	0,00%	Minbér	Nincs		Nincs	Nincs
2006. IV. negyedév	18,00%	0,00%	10,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs		Nincs	Nincs
2007	21,00%	29,00%	16,00%	16,00%	Minbér*2	Nincs	Bev*0,04	Nincs	Bev*0,04
2008	24,00%	29,00%	16,00%	16,00%	Minbér*2	Nincs	Bev*0,04	Nincs	Bev*0,04
2009. I. félév	24,00%	29,00%	54 000	0,00%	Minbér*2	Nincs	Bev*0,04	Nincs	Nincs
2009. II. félév	24,00%	29,00%	54 000	0,00%	Minbér*2	Nincs	Bev*0,04	Nincs	Nincs
2010	24,00%	27,00%	59 400	0,00%	Minbér	Nincs	Bev*0,04	Nincs	Nincs
2011	24,00%	27,00%	61 200	0,00%	Minbér	Nincs	Bev*0,04	Nincs	Nincs
2012	27,00%	27,00%	76 680	0,00%	Minbér*1,25	Nincs	Bev*0,04	Nincs	Nincs
2013	27,00%	27,00%	79 920	0,00%	Minbér*1,25	Nincs	Bev*0,04	Nincs	Nincs

Forrás: saját szerkesztés

Foglalkoztatót terhelő egészségbiztosítási járulék

Év	Kulcs		Kötelező adóalap		
	Fő/Mell	Kieg	Fő	Mell	Kieg
2003	11,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2004	11,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2005	11,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2006 I-III. negyedév	11,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2006. IV. negyedév	7,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2007	5,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2008	4,50%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2009. I. félév	4,50%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2009. II. félév	4,50%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2010	1,50%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2011	1,50%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs

Forrás: saját szerkesztés

Foglalkoztatót terhelő munkaerő-piaci járulék

Év	Kulcs		Kötelező adóalap		
	Fő/Mell	Kieg	Fő	Mell	Kieg
2003	0,00%	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2004	0,00%	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2005	4,00%	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2006 I-III. negyedév	4,00%	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2006. IV. negyedév	4,00%	Nincs	Minbér*2	Nincs	Nincs
2007	3,00%	Nincs	Minbér*2	Nincs	Nincs
2008	0,50%	Nincs	Minbér*2	Nincs	Nincs
2009. I. félév	0,50%	Nincs	Minbér*2	Nincs	Nincs
2009. II. félév	0,50%	Nincs	Minbér*2	Nincs	Nincs
2010	0,50%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2011	1,00%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs

Forrás: saját szerkesztés

2. Melléklet: Az egyéni vállalkozót, mint biztosítottat terhelő közterhek

Az egyéni vállalkozót, mint biztosítottat terhelő nyugdíjjárulék

Év	Kulcs				Kötelező adóalap				
	Fő/Mell	Mell EVA	Kieg	Kieg Eva	Fő	Mell	Mell EVA	Kieg	Kieg EVA
2003	8,50%	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2004	8,50%	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2005	8,50%	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2006 I-III. negyedév	8,50%	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2006. IV. negyedév	8,50%	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2007	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	Minbér*2	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Bevétel*0,10
2008	9,50%	9,50%	8,50%	8,50%	Minbér*2	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Bevétel*0,10
2009. I. félév	9,50%	9,50%	9,50%	8,50%	Minbér*2	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Bevétel*0,10
2009. II. félév	9,50%	9,50%	9,50%	9,50%	Minbér*2	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Bevétel*0,10
2010	9,50%	9,50%	9,50%	9,50%	Minbér	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Bevétel*0,10
2011	10,00%	10,00%	10,00%	10,00 %	Minbér	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Bevétel*0,10
2012	10,00%	10,00%	10,00%	10,00 %	Minbér	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Bevétel*0,10
2013	10,00%	10,00%	10,00%	10,00 %	Minbér	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Bevétel*0,10

Forrás: saját szerkesztés

Az egyéni vállalkozót, mint biztosítottat terhelő természetbeni egészségbiztosítási járulék

Év	Kulcs				Kötelező adóalap				
	Fő/Mell	Mell EVA	Kieg	Kieg Eva	Fő	Mell	Mell EVA	Kieg	Kieg EVA
2003	3,00%	0,00%	Nincs	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2004	4,00%	0,00%	Nincs	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2005	4,00%	0,00%	Nincs	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2006 I-III. negyedév	4,00%	0,00%	Nincs	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2006. IV. negyedév	4,00%	0,00%	Nincs	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs	Nincs	Nincs
2007	4,00%	4,00%	Nincs	4,00%	Minbér*2	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Nincs
2008	4,00%	4,00%	Nincs	4,00%	Minbér*2	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Nincs
2009. I. félév	4,00%	4,00%	Nincs	4,00%	Minbér*2	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Nincs
2009. II. félév	4,00%	4,00%	Nincs	4,00%	Minbér*2	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Nincs
2010	4,00%	4,00%	Nincs	4,00%	Minbér	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Nincs
2011	4,00%	4,00%	Nincs	4,00%	Minbér	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Nincs
2012	4,00%	4,00%	Nincs	4,00%	Minbér*1,5	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Nincs
2013	4,00%	4,00%	Nincs	4,00%	Minbér*1,5	Nincs	Bevétel*0,04	Nincs	Nincs

Forrás: saját szerkesztés

Az egyéni vállalkozót, mint biztosítottat terhelő pénzbeli egészségbiztosítási járulék

Év	Kulcs			Kötelező adóalap		
	Fő	Mell	Kieg	Fő	Mell	Kieg
2003	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2004	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2005	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2006 I-III. negyedév	0,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2006. IV. negyedév	2,00%	0,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2007	3,00%	0,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2008	2,00%	0,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2009. I. félév	2,00%	0,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2009. II. félév	2,00%	0,00%	0,00%	Minbér*2	Nincs	Nincs
2010	2,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2011	2,00%	0,00%	0,00%	Minbér	Nincs	Nincs
2012	3,00%	3,00%	3,00%	Minbér*1,5	Nincs	Nincs
2013	3,00%	3,00%	3,00%	Minbér*1,5	Nincs	Nincs

Az egyéni vállalkozót, mint biztosítottat terhelő munkaerő-piaci járulék

Év	Kulcs		Kötelező adóalap		
	Fő	Kieg/Mell	Fő	Mell	Kieg
2003	0,00%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2004	0,00%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2005	0,00%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2006 I-III. negyedév	0,00%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2006. IV. negyedév	0,00%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2007	0,00%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2008	0,00%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2009. I. félév	1,50%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2009. II. félév	1,50%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2010	1,50%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2011	1,50%	Nincs	Minbér	Nincs	Nincs
2012	0,00%	Nincs	Minbér*1,5	Nincs	Nincs
2013	0,00%	Nincs	Minbér*1,5	Nincs	Nincs

Forrás: saját szerkesztés

3. Melléklet: Vállalkozói kivétet terhelő közterhek

Vállalkozói kivétet terhelő közterhek összegének alakulása a főfoglalkozású egyéni vállalkozóknál

Év	Járulékok
2003	117 000
2004	124 020
2005	133 380
2006	146 250
2006 IV. negyedév	292 500
2007	353 700
2008	422 280
2009	437 580
2009 I. félév	437 580
2010	224 910
2011	330 480
2012	415 530
2013	438 615

Forrás: Saját szerkesztés

4. Melléklet: Személyi jövedelemadó paraméterei

Személyi jövedelemadó paraméterei

Évek	1. sáv	2. sáv		3. sáv	
	Kulcs	Alsó határ	Kulcs	Alsó határ	Kulcs
2003	20%	650 000	30%	1 350 000	40%
2004	18%	800 000	26%	1 500 000	38%
2005	18%	1 500 000	38%		
2006	18%	1 550 000	36%		
2006 szeptember 1	18%	1 550 000	36%		
2007	18%	1 700 000	36%		
2008	18%	1 700 000	36%		
2009	18%	1 700 000	36%		
2009 július 1	18%	1 900 000	36%		
2010	17%	5 000 000	32%		
2011	16%				
2012	16%				
2013	16%				

Forrás: Saját szerkesztés

5. Melléklet: Adózási feltételek változása 2004-2005

Adózási feltételek változása 2004. és 2005. között

Státusz	2004	2005	Eltérés
TB járulék	18,00%	18,00%	0,00%
Foglalkoztató természetbeni egészségbiztosítási járuléka	11,00%	11,00%	0,00%
Munkaadói járulék/Foglalkoztató munkaerőpiaci járuléka	0,00%	4,00%	4,00%
Biztosított nyugdíjjáruléka	8,50%	8,50%	0,00%
Biztosított természetbeni egészségbiztosítási járuléka	4,00%	4,00%	0,00%
Biztosított pénzbeli egészségbiztosítási járuléka	0,00%	0,00%	0,00%
EHO %-os Személygépkocsi magáncélú használata után min.	9 000	9 000	0
EHO %-os Személygépkocsi magáncélú használata után max.	126 000	336 000	210 000
<i>EHO %-os Osztalék</i>	<i>0,00%</i>	<i>4,00%</i>	<i>4,00%</i>
Tételes egészségügyi hozzájárulás	3 450	3 450	0
<i>Osztalékadó Alap</i>	<i>20,00%</i>	<i>25,00%</i>	<i>5,00%</i>
Osztalékadó Emelt	35,00%	35,00%	0,00%
Vállalkozói személyi jövedelemadó	16,00%	16,00%	0,00%
Társasági és osztalékadó	16,00%	16,00%	0,00%
Általános Áfa kulcs	25,00%	25,00%	0,00%
EVA kulcs	15,00%	15,00%	0,00%
Iparűzési adó	2%	2%	0,00%
Szakképzési hozzájárulás	1,5%	1,5%	0,00%

Forrás: Saját szerkesztés

6. Melléklet: Adózási feltételek változása 2006-2007

Adózási feltételek változása 2006. utolsó negyedév és 2007. között

Státusz	2006.09.01.	2007	Eltérés
Nyugdíjjárulék	18,00%	21,00%	
Foglalkoztató természetbeni egészségbiztosítási járuléka	7,00%	5,00%	
Munkaadói járulék	4,00%	3,00%	
Összesen	29,00%	29,00%	0,00%
Biztosított nyugdíjjáruléka	8,50%	8,50%	
Biztosított természetbeni egészségbiztosítási járuléka	4,00%	4,00%	
Biztosított pénzbeli egészségbiztosítási járuléka	2,00%	3,00%	
Összesen	14,50%	15,50%	1,00%
EHO %-os Személygépkocsi magáncélú használata után min.	9 000	9 000	0
EHO %-os Személygépkocsi magáncélú használata után max.	336 000	336 000	0
EHO %-os Osztalék	4,00%	14,00%	10,00%
Tételes egészségügyi hozzájárulás	1 950	1 950	0,00%
Munkavállalói járulék	0,00%	0,00%	0,00%
Osztalékadó Alap	25,00%	25,00%	0,00%
Osztalékadó Emelt	35,00%	35,00%	0,00%
Vállalkozói személyi jövedelemadó	16,00%	16,00%	0,00%
Társasági és osztalékadó	16,00%	16,00%	0,00%
Különadó	4,00%	4,00%	0,00%
Általános adókulcs	20,00%	20,00%	0,00%
EVA kulcs	25,00%	25,00%	0,00%
Iparűzési adó	2%	2%	0,00%
Szakképzési hozzájárulás	1,5%	1,5%	0,00%

Forrás: Saját szerkesztés

7. Melléklet: Adózási feltételek változása 2010-2011

Adózási feltételek változása 2010. és 2011. között

Státusz	2010	2011	Eltérés
Nyugdíjjárulék	24,00%	24,00%	
Foglalkoztató természetbeni egészségbiztosítási járuléka	1,50%	1,50%	
Munkaadói járulék	0,50%	1,00%	
Összesen	26,00%	26,50%	0,50%
Biztosított nyugdíjjáruléka	9,50%	10,00%	
Biztosított természetbeni egészségbiztosítási járuléka	4,00%	4,00%	
Biztosított pénzbeli egészségbiztosítási járuléka	2,00%	2,00%	
Összesen	15,50%	16,00%	0,50%
EHO %-os Személygépkocsi magáncélú használata után min.	0	0	0
EHO %-os Személygépkocsi magáncélú használata után max.	0	0	0
EHO %-os Osztalék	14,00%	14,00%	0,00%
Tételes egészségügyi hozzájárulás	0	0	0,00%
Munkavállalói járulék	1,50%	1,50%	0,00%
Osztalékadó Alap	25,00%	16,00%	-9,00%
Osztalékadó Emelt	0,00%	0,00%	0,00%
Vállalkozói személyi jövedelemadó	19,00%	10,00%	-9,00%
Társasági és osztalékadó	10,00%	10,00%	0,00%
Különadó	0,00%	0,00%	0,00%
Általános adókulcs	25,00%	25,00%	0,00%
EVA kulcs	30,00%	30,00%	0,00%
Iparüzési adó	2%	2%	0,00%
Szakképzési hozzájárulás	1,5%	1,5%	0,00%

Saját szerkesztésű táblázat